

Poklon bolesnima

Autor: **Bediuz-zaman Said Nursi**
Naslov originala: Hastalar Risalesi
Izdavač: REJHAN- Sarajevo
Za izdavača: Erdoğan Nil
Prijevod: Abdulah Smajić
Lektor: Sanjin Kodrić
Korektor: Ahmed Alibašić
Naslovna strana: Abdulah Branković
Štamparija: MEGA - Istanbul
Tiraž: 500

Copyright © by IK REJHAN

All rights reserved

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo
297.14

Nursi, Said

Poklon bolesnima : iz djela Risale-i Nur / Bediuzzaman
Said Nursi ; (prijevod Abdullah Smajić).

ISBN 9958-725-48-7

I. Nursi, Bediuzzaman Said vidi Nursi, Said
COBISS.BH-ID 12071942

Bediuz-zaman
SAID NURSI

Poklon Bolesnima

SARAJEVO 2012

*“I Onaj Koji me hrani i poji,
i kad obolim, On me liječi”*

DVADESET PETI ODSJAJ

Sastoji se od dvadeset pet lijekova

Ovo je posjeta bolesniku, lijekoviti mehlem za bolesne, utjeha i duhovni recept, napisan u smislu izreke: "Neka tegoba nestane, Allahu hvala na zdravlju."

Napomena i isprika: ovaj duhovni recept napisan je brže od svega ostalog što smo napisali BILJEŠKE, i zbog kratkoće vremena njegovo ispravljanje i pregledanje – za razliku od ostalih – obavljeno je samo jednim površnim pogledom, krajnje brzo kao i njegovo pisanje. Stoga je ostao nesređen onako kao i u originalnom rukopisu. Nismo smatrali potrebnim izvršiti novi pregled, jer smislove koji se spontano rode u srcu ne treba kvariti stilskim uljepšavanjem, vještinom i dotjerivanjem. Molimo čitaoce, a posebno bolesne među njima, da ne osjete uzrujanost zbog neprijatnih izraza i teških misli, već da i meni čine dovu.

BILJEŠKE “Da, svjedočimo da je pisanje ove Poslanice dovršeno u toku četiri i po sabata.” (Rušdi, Re’fet, Husrev, Said)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
 رَاجِعُونَ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ وَإِذَا
 مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

„U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!“

*“One koji, kad ih zadesi neka nevolja, kažu
 “Mi smo Allahovi, mi se Njemu vraćamo” (2: 156);
 “I Onaj Koji me hrani i poji, i kad obolim, On me
 liječi” (26: 79-80).*

U ovom *Odsjaju* sažeto iznijet ćemo na
 vidjelo dvadeset i pet lijekova, a koji mogu
 biti istinska utjeha i koristan mehlem
 iskušenicima, unesrećenima i bespomoćnim
 bolesnicima, koji sačinjavaju desetinu
 čovječanstva.

PRVI LIJEK

O nemoćni bolesniče! Ne brini i strpi se! Tvoja bolest za tebe nije nedostatak, već jedna vrsta lijeka. Život je kapital koji se troši, pa ukoliko ne da plodove, sve će propasti. Posebno ako se provodi u ugodnosti i bezbrižnosti, vrlo brzo primakne se svom kraju. Bolest spomenutom kapitalu donosi značajnu dobit, i ne dozvoljava mu da brzo prođe. Ona usporava korake života, zadržava ga, produljuje, a kako bi on iznio svoje plodove, a zatim nastavio po svom. Produljivanje života kroz bolest preraslo je i u izreku:

“Dugo li je vrijeme bolovanja, a kratko je vrijeme blagostanja!”

DRUGI LIJEK

O bolesniče koji si izgubio strpljenje! Podnosi sa strpljivošću, pa i sa zahvalnošću! Jer ova tvoja bolest može učiniti da minuta tvog života bude poput sahatata ibadeta! Naime, postoje dvije vrste ibadeta:

Prvi, aktivni ibadet, opredmećen u obavljanju namaza, dove i sl.

Drugi, pasivni ibadet, u kojem se unesrećeni skrušeno obraća i traži zaklon, zaštitu i posredništvo kod svog Milostivog Stvoritelja, otvorivši se svojim čuvstvima u osjećaju nemoći i slabosti pred tim bolestima i nesrećama. On tim skrušenim obraćanjem stječe iskrenu smislenu pobožnost oslobođenu od svakog vida pretvaranja.

Zaista, postoje vjerodostojne hadiske predaje o tome da se život pomućen bolešću i tegobom vjerniku ubraja u ibadet, ali pod uvjetom da ne prigovara Allahu, Slavljen je On. Čak je mnogim vjerodostojnim predajama i istinitim otkrovenjima potvrđeno da jedna minuta bolesti dijelu zahvalnih i strpljivih osoba jeste poput cijelog sahata ibadeta, a da jedna njena minuta nekim savršenim ljudima jeste poput cijelog dana ibadeta. Nemoj se, onda, tužiti na bolest koja ti jednu tegobnu minutu pretvara u hiljadu minuta, i produljuje ti životni vijek! Radije budi zahvalan na njoj!

TREĆI LIJEK

O bolesniče koji ne možeš podnijeti svoju bolest! Čovjek nije došao na ovaj svijet radi uživanja i zabave. Pokazatelj toga jeste da svako ko dođe – ode, da mlado ostari, i da se

sve kotrlja u vrtlogu nestanka i rastanka. Dok gledaš kako je čovjek najsavršenije i najuzvišenije živo biće, obdareno najsavršenijim ustrojstvima, čak i gospodin među svim živim bićima, ali – on zbog svog razmišljanja o užicima iz prošlosti i o nedaćama iz budućnosti proživljava život u jadu i tegobi te se srozava na nivo niži od životinje.

Čovjek, znači, nije došao na ovaj svijet kako bi provodio prijatan i lijep život te kako bi se odavao zadovoljstvu i udobnosti, već je ovdje došao kako bi, trgujući ogromnim kapitalom koji mu je pri ruci, a to je njegov život, zaradio sreću vječnog i trajnog življenja.

Da nema bolesti, čovjek bi zapao u nemarnost kao rezultat zdravlja i čilosti, i dunjaluk bi se u njegovim očima pričinio kao sladak, svjež i ukusan. Uslijed zdravlja, zaboravio bi na ahiret, i ne bi želio da se podsjeća smrti i kabura, a dragocjeni kapital svog života protratio bi uzaludno.

Dočim, bolest ga naglo prene i brzo mu otvori oči, govoreći mu: *“Ti nisi vječan, niti si prepušten sam sebi, i podređen si svojoj funkciji! Ostavi se samoljubivosti, i razmišljaj o svom*

Stvoritelju! Znaj da se ti krećeš prema grobu, pa se tako i pripremi!"

Dakle, bolest vrši ulogu pouzdanog savjetodavca i upravitelja koji osvješćuje. Nema, onda, razloga žaliti se na nju, već se – s ovog gledišta – treba zakloniti u hladovini zahvalnosti, a ako se ona pogorša i bude nepodnošljiva, onda od Uzvišenog Allaha treba moliti za strpljivost.

ČETVRTI LIJEK

O bolesniče koji prigovaraš! Znaj to da nemaš pravo žaliti se, već moraš biti zahvalan i strpljiv. Jer, tvoje biće, tvoji organi i tvoja ustrojstva nisu tvoje vlasništvo. Nisi ih ti sam napravio, nisi ih ni kupio od neke trgovačke ili proizvodne firme. Dakle, oni su vlasništvo nekog drugog, a vlasnik tih stvari svojim vlasništvom raspolaže kako hoće. Već je to spomenuto kroz primjer u *Riječi dvadeset šestoj*, koja se odnosi na Božije određenje sudbine, a to je sljedeće:

neki imućan i vješt čovjek zaduži, uz određenu naknadu, nekog besposlenog čovjeka za to da mu ovaj u trajanju od jednog sahata posluži kao model i uzorak. Kako bi pokazao svoju divnu kreativnost i vrijednu raskoš, odijeva ga u vezenu košulju koju je

skrojio, kićeno odijelo koje je sačinio krajnje lijepo i umješno te na njemu izvodi radove i ispoljava razna stanja i oblike, sve to kako bi istaknuo svoju nadnaravnu kreativnost i originalno umijeće, pa podrezuje i mijenja, produljuje i skraćuje...

Zar, onda, dotični najamnik ima pravo prigovoriti tom izvrsnom kreatoru riječima: "Ti me umaraš i mrcvariš, i mučiš me svojim zahtjevima da se sad nagnem, a sad ispravim! Ti svojim podrezivanjem i skraćivanjem još narušavaš ljepotu koja se presijava na ovoj košulji koja uljepšava moje proporcije i ukrašava moj izgled. I meni nanosiš nasilje i nepravdu."

Isto takvo jeste i tvoje stanje u odnosu na Veličanstvenog Stvoritelja, Slavljen je On i Uzvišen, Koji tebe, bolesniče, odijeva u košulju tijela, i u nju polaže svijetla i iluminirajuća osjetila, poput oka, uha i uma, te kako bi istaknuo urese Svojih Lijepih Imena, smjenjuje te kroz raznovrsna stanja i stavlja te u različite situacije. Pa kako god ti Njegovo Ime *Opskrbitelj* spoznaješ gutajući gorčinu gladi, tako i Njegovo Ime *Iscjelitelj* trebaš spoznati kroz svoju bolest.

S pogledom na činjenicu da se dio propisa Njegovih Lijepih Imena ispoljava kroz patnje

i razotkriva kroz tegobe, u njima se nalaze odsjaji mudrosti, zračci milosti i svjetlo ljepote. Pa ako se ukloni zastor, iza svoje bolesti, od koje se inače groziš i koju mržiš, naći ćeš duboke, lijepe i drage smislove kojima ćeš se obradovati.

PETI LIJEK

O ti koji si iskušavan bolešću! Kroz iskustvo sam u ovom vremenu stekao savršeno uvjerenje da je bolest za neke ljude jedna vrsta ukaza Božije dobrote i poklon od Milostivog.

Neka omladina posjećivala me je proteklih osam-devet godina zbog svoje bolesti, tražeći da učinim dovu za njih, iako ja nisam od tog položaja. Primijetio sam da među njima onaj koji pati od bolesti mnogo više razmišlja o ahiretu i spominje ga, i nije opijen mladalačkom bezbrižnošću, a donekle se sačuvao i od životinjskih strasti uzavrelih u nemaru. A ja sam ih podsjećao kako smatram da te njihove bolesti, u domenu njihove strpljivosti, jesu ukaz Božije dobrote i Njegov, Slavljen je On, dar. Govorio sam sljedeće:

“Brate moj, ja se uopće ne protivim tvojoj bolesti niti je želim spriječiti i ne saosjećam s

tobom niti te sažalijevam zbog bolesti, pa da bih činio dovu za tebe. Nastoj podnositi, strpiti se i ustrajati pred tom bolešću, sve dok se ne ispuni tvoje otrežnjenje i osvješćenje. Jer, čim bolest ispuni svoju dužnost, Milostivi Stvoritelj, shodno Njegovoj volji, izliječit će te.”

Također sam govorio i ovo:

“Neki mladići poput tebe ugroze pa i unište svoj vječni ahiretski život, u zamjenu za prividni užitak u trajanju jednog sahata dunjalučkog života. Uzrok tome jeste njihovo nepromišljeno zapadanje u nemarnost poteklu iz kušnje zdravlja, uslijed čega napuštaju obavljanje namaza, zaboravljaju na smrt i nemarni su prema Allahu, Visok je On i Uzvišen.

A ti ćeš okom svoje bolesti vidjeti grob koji je mjesto u koje ćeš neizbježno otići, kao što ćeš vidjeti i ostala ahiretska staništa. Otud će tvoji postupci i ponašanje biti u skladu s tim viđenjem. Dakle, tvoja bolest za tebe jeste poput ozdravljenja, dok je zdravlje u kojem uživaju oni koji su mladi kao ti za njih poput oboljenja.”

ŠESTI LIJEK

O bolesniče koji se žališ u patnji! Od tebe tražim da u sebi sagledaš svoj protekli život i prisjetiš se prošlih dana iz tog života, kako ugodnih i prijatnih, tako i onih mučnih i bolnih.

Normalno je da ćeš jezikom i srcem izgovoriti ili "oh" ili "uh", ili ćeš duboko udahnuti i reći "*Allahu hvala i zahvala*", ili ćeš duboko uzdahnuti i zastenjati: "*O nesreće, o žalosti!*"

Vidi samo kako te patnje i nedaće koje si ranije pretrpio, kad ti padnu na um, obuzimaju osjećajem duhovne ugodnosti, tako da ti srce potaknu na to da izrekne: "*Allahu hvala i zahvala!*" Jer, prestanak patnje proizvodi užitak i osjećaj radosti. A budući da su te patnje i tegobe svojim prestankom u duh usadile užitak te da on počiva u duhu, prizivanjem uspomena i njihovim naviranjem iz njihovog boravišta izljuje se slast i radost koji se pretoče u hvalu i zahvalnost.

A stanja koja si proveo u uživanju i radosti i za kojima sad uzdišeš sa zadahom patnje, govoreći: "*Ah, nesreće, ah, žalosti*", svojim prestankom u tvoj duh usadila su potajnu i trajnu patnju, pa i na najmanju pomisao o

odlasku tih užitaka, vidi, bol se ponovo javlja i agonija se odmah nastavlja, a suze žaljenja i čežnje naviru.

A imajući u vidu to da jedan dan nedozvoljenog užitka ponekad čovjeku nanese duhovnu patnju tokom cijele godine, i s obzirom na to da patnja proizišla iz jednog dana kratkoročnog bolovanja donese duhovni užitak i sevape u iznosu zasluga stečenih u toku velikog broja dana, uz duhovni užitak proizašao iz nestanka bolesti, dobro se podsjeti na rezultate prolazne bolesti koju podnosiš i razmisli o sevapima koje donosi ta bolest, pa reci: “*I ovo, sve će ovo proći*”, i umjesto žaljenja budi izobilno zahvalan.

ŠESTI LIJEK BILJEŠKE

O ti koji si potresen bolešću i koji patiš razmišljajući o dunjalučkim slastima i užicima! Kad bi ovaj svijet bio vječan i kad bi se smrt uklonila s našeg puta, i kad ne bi

BILJEŠKE Budući da se ovaj *Odsjaj* pojavio spontano, bez namještanja, u šestom stepenu napisana su dva lijeka. Ne želeći narušiti njegovu prirodnost, ostavili smo ga kako jeste i nismo se usudili promijeniti bilo šta u njemu, iz bojazni da se možda u tom nalazi neka tajna o ovoj temi.

bjesnjele oluje rastanaka i odlazaka te kad bi se sumorna i tegobna budućnost oslobodila od nastupa doba duhovne zime, i ja bih ti se pridružio, saosjećao bih s tobom i oplakivao bih tvoje stanje. Međutim, budući da će ovaj svijet sve nas izbaciti sa sebe i reći: "*Hajde, napolje!*", zatvorivši uši od našeg zapomaganja i dozivanja upomoć, onda moramo, prije nego što nas on s prijezirom istjera, odmah odustati od ljubavi i naklonosti prema njemu, probuđeni bolešću i moramo nastojati srcem i sviješću odbaciti taj dunjaluk, i to prije nego što on odbaci nas.

Zaista, bolest nam svojim upozorenjem na ovaj duboki smisao došaptava:

"Tvoja građa nije od stijene niti je od željeza, već je od različitih tvari složenih u tebi, a koje su sasvim podložne trenutnom raspadanju i razgradnji. Ostavi se samoljubivosti, shvati svoju nemoć, spoznaj svog Vlasnika, razumi šta je tvoja funkcija i nauči šta je smisao te svrha tvog dolaska na ovaj svijet!"

Usto, budući da dunjalučka uživanja i slasti nisu trajni, a posebno ukoliko su nedozvoljeni, u duši ostavljaju patnju i za nju zarađuju grijehe i zlodjela. Ne plači, onda, zbog gubitka tog užitka pod izgovorom

bolesti, već razmisli o smislu duhovnog ibadeta kojeg sadrži tvoja bolest i o ahiretskoj nagradi koju pohranjuje za tebe, te tako nastoj postići užitak!

SEDMI LIJEK

O bolesniče koji si izgubio blagodat zdravlja! Tvoja bolest ne uskraćuje ti slast Božije blagodati u zdravlju, već, naprotiv, ona ti daje da je okusiš i čini ti je još prijatnijom i slasnijom. Jer, ukoliko bilo šta potraje i ostane u svom stanju, izgubi svoj slasni efekt. Štaviše, sljedbenici istine složili su se u izjavi da se **إِنَّمَا الْأَشْيَاءُ تُعْرَفُ بِأَضْدَادِهَا**

“stvari spoznaju po svojim suprotnostima”. Tako, naprimjer, da nema tmine, ne bi se prepoznalo svjetlo, i ono bi bilo lišeno ugodnosti; a da nije hladnoće, ne bi se znalo za toplotu, i ostala bi bez prijatnosti; da nije gladi, hrana ne bi pružala zadovoljstvo i okus; da nije žeđi, pijenje vode ne bi nam pružalo užitak; a da nije nedostataka, čilost bi bila bez slasti; te, da nije bolesti, zdravlje bi ostalo bez ukusa.

Mudri Tvorac, želeći to da čovjek osjeti raznolikost Njegovih dobročinstava i da ga nasladi raznim vrstama blagodati, a kako bi

ga naveo na trajnu zahvalnost, opremio je čovjeka mnoštvom ustrojstava, kako bi se ona pozabavila kušanjem hiljada i hiljada različitih vrsta blagodati. Stoga, kako god ga je obdario i opskrbio zdravljem i čilošću, neophodno je bilo to da mu, također, dadne bolesti, tegobe i nevolje.

Pitam ja tebe: da nije ove bolesti koja te je pogodila u glavu, u ruku ili u želudac, da li bi ti bio sposoban osjetiti slast sadržanu u zdravlju, koje ti je pružalo ugodnu hladovinu glavi, ruci, želucu? Da li bi mogao biti zahvalan iskusivši Božiju dobrotu, koja im je opredmetila tu blagodat? Naprotiv, ne samo da ne bi bio zahvalan, već ne bi uopće ni razmišljao! Tebe bi obuz-dao zaborav, i ti bi to zdravlje pod prisilom nemarnosti nesavjesno utrošio na razvrat.

OSMI LIJEK

O bolesniče koji se dosjećaš ahireta! Tvoja bolest djeluje poput sapuna, sapire prljavštinu tvojih grijeha i čisti te od tvojih zlodjela! Dokazano je to da bolesti jesu iskupljenje za grijeha, a u vjerodostojnom hadisu navodi se:

“Jednako kao što zreli plodovi padaju sa stabla kad ga protreseš, tako i grijesi opadaju drhtanjem bolesnika koji je u imanu.”

A grijesi su u vječnom životu trajna bolest, dok su i na ovom dunjalučkom životu duhovna bolest u srcu, svijesti i duši. Pa ako budeš strpljiv i ako se ne budeš žalio, onda si se ovom prolaznom bolešću spasio zbilja velikog mnoštva neprolaznih bolesti. A ako si neobazriv prema svojim grijesima, ne znaš za ahiret i nisi spoznao svog Gospodara, onda ti patiš od opasnog oboljenja, koje je opasnije, pogubnije i milion puta teže od ovih prolaznih bolesti, te od njega trebaš bježati i jaukati! Jer tvoje srce, tvoj duh i tvoja duša, svi oni povezani su sa svime što postoji na cijelom svijetu, a te veze stalno se presijecaju sabljom rastanaka i odlazaka, otvarajući u tebi duboke rane, a posebno jer ti, zbog nepoznavanja ahireta, smrt poimaš kao trajno pogubljenje. Ti, tako, kao da posjeduješ bolesno biće, izranjavano i ispucalo, veličine dunjaluka.

To ti u nužnost stavlja to da, prije svega, tragaš za istinskim lijekom, za djelotvornim eliksirom koji će potpuno iscijeliti tvoje veliko duhovno biće, koje su rastrgale neizmjerne bolesti i nebrojene rane, a taj blagotvorni mehlem pronaći ćeš jedino u

poboljšanju svog imana. I znaj to da najkraći put za postizanje tvog iscjeljenja jeste nageti se kroz prozore nemoći i neimaštine, što se otvaraju cijepanjem zastora nemarnosti tokom tjelesne bolesti. Shodno tome, dosegnut ćeš spoznaju moći Moćnog i Veličanstvenog i Njegovu sveobuhvatnu milost.

Zaista, onaj ko ne zna za Allaha, nad svojom glavom nosi breme briga i nevolja u obimu cijelog dunjaluka i svega što je na njemu, dok se onom ko je spoznao svog Gospodara dunjaluk ispuni svjetlom i oduševljenošću, i on to osjeća snagom imana koji posjeduje – svako prema svom stepenu. Da, mučnina neznatnih tjelesnih bolesti rastopi se i raspline pod navalom duhovne radosti i ukusnog iscjeljenja koji dolaze iz imana.

DEVETI LIJEK

O bolesniče koji vjeruješ u svog Stvoritelja! Uzrok patnje, straha i užasavanja od bolesti izvire iz činjenice da bolest ponekad bude sredstvo smrti i umiranja, a budući da smrt – gledajući pogledom gafleta – izgleda jeziva, onda i bolesti, koje su mogući uzroci smrti,

pobuđuju zgražavanje i uznemirenost. Stoga, znaj sljedeće:

prvo, budi definitivno uvjeren u to da je smrt određena i da nije podložna promjeni! Dešavalo se da oni koji su oplakivali bolesnike, koji su se već nalazili na umoru, umru, iako su bili zdravi i čili, a da ti bolesnici čije je stanje bilo beznadežno ozdrave i počive u zdravlju i blagostanju.

Drugo, smrt u biti nije strašna, kako nam se pričinjava u svojoj vanjštini. Već smo u mnogim *Poslanicama* nepobitno, izvan svake sumnje i nedoumice, po nadahnuću iz Kur'ani-Kerima dokazali to da je smrt za vjernika oslobađanje i okončanje dužnosti i tegoba življenja; oslobađanje od ibadetskog služenja, koje je, ustvari, praktična obuka i pouka na dunjalučkom terenu; ona je i ulaz u mjesto susreta devedeset i devet dragih osoba i prijatelja koji su već preselili na drugi svijet; ona je i sredstvo ulaska u prostor istinskog zavičaja i u vječni položaj neprolaznog blagostanja; ona je i poziv na premještaj iz dunjalučke tamnice u džennetske bašče i vrtove; ona je i neizbježna prilika za prijem nagrade za obavljenju službu, nagrade koja izdašno i obilno provire iz riznice dobrote Samilosnog Stvoritelja.

Pa budući da je – sa gledišta stvarnosti – ovo suština smrti, ne treba na nju gledati kao na nešto jezivo, već je treba smatrati najavom milosti i blagostanja. Čak se neki ljudi, predani Allahu, uopće nisu pribojavali smrti iz straha i jeze, već samo iz želje da u nastavku života zarade još više dobrih i kreposnih djela.

Zaista, smrt je za nosioce imana kapija milosti, a za sljedbenike zablude jama vječne tame!

DESETI LIJEK

O bolesniče koji brineš bez razloga! Ti si zabrinut zbog tereta i težine svoje bolesti, a ta ti zabrinutost otežava bolest. Pa ako želiš olakšati tegobu svoje bolesti, nastoj se osloboditi svoje zabrinutosti, odnosno, razmišljaj o koristima bolesti, o nagradi za nju i o tom da će ona ubrzo proći! Oslobodi se nespokoјstva kako bi iz korijena iščupao bolest.

Da, zabrinutost ili sugestija pogoršavaju tvoju bolest i od jedne bolesti proizvode dvije, jer strepnja u srcu – pod pritiskom tjelesne bolesti – pospješuje razvoj jedne duhovne bolesti, te se tjelesna bolest na nju naslanja i nadovezuje. Pa ako, predavši se

Allahovoj odredbi i zadovoljan Njegovim određenjem sudbine, prizivajući u svijest svrhovitost bolesti, iz sebe odstraniš zabrinutost i nespokoјstvo, tvoja tjelesna bolest izgubit će ogranak svog korijena i tako će popustiti, dok će jedan dio nje sasvim iščeznuti. A ukoliko tjelesna bolest bude popraćena umišljajima i nespokoјstvom, onda će i jedan neznatni djelić bolesti, posredstvom zabrinutosti, deseterostruko porasti! Međutim, presijecanjem zabrinutosti prestaje devet desetina djelovanja te bolesti. Još, kako god nespokoјstvo pogoršava bolest, tako i bolesnika dovodi u položaj kao da optužuje Božiju mudrost i prigovara Božijoj milosti te kao da se žali na svog Milostivoga Gospodara. Stoga, takav bolesnik – i bez svoje namjere – prima odgoјne šamare, što mu još više pogorša bolest. Jer, kako god zahvalnost uvećava blagodat, isto tako i prigovor uvećava nevolju i bolest. Uostalom, zabrinutost je sama po sebi jedna bolest, a njeno iscjeljenje jeste u spoznaji mudrosti bolesti. Pa, spoznavši njenu mudrost i korist, prijeđi preko svoje zabrinutosti tim mehlemom i spasi se, te umjesto: *“Jao, teško meni”*, reci: *“Allahu hvala na svakom stanju.”*

JEDANAESTI LIJEK

O moj bolesni brate čije je strpljenje istrošeno! Iako ti bolest trenutno nanosi patnju, ona ti istovremeno donosi duhovni užitak ostvaren prolaskom proteklog bolovanja, uz duhovnu slast koja izvire iz nagrade proistekle kroz tu bolest. Naime, vrijeme koje dolazi nakon ovog dana, pa i nakon ovog časa, ne nanosi bolest, jer nesumnjivo je da bol ne nastaje iz ničeg, a budući da nema boli, nema jadikovanja niti nezadovoljstva. Međutim, s obzirom na to da ti umišljaš pogrešno, obuzima te strepnja.

Inače, s prolaskom perioda bolesti, iščezava i bol iz tog perioda, a zadržava se nagrada za bolest i slast zbog njenog prolaska. Glupo je, čak je to ludost, da se sad prisjećaš bolesti koja je prošla i da patiš zbog nje, te da tako izgubiš i iscrpiš strpljenje, dok bi trebao osjetiti olakšanje zbog njenog odlaska i raspoloženje zbog nagrade za nju. A što se dolazećih dana tiče, oni još nisu nastupili. Nije li glupost baviti se sad razmišljanjem o danu koji još nije rođen i o bolesti koja se još nije desila niti nastala? Ovakva vrsta strepnje – kao rezultat mučnog razmišljanja i opterećivanja teškom bolešću – dovodi do gubitka strpljivosti i na tri stepena nepostojanja nanosi tri sloja postojanja. Nije li to ludost?

Dakle, budući da vremena bolesti koja su protekla prije ovog časa odišu oduševljenjem i radošću, a da vremena koja nadolaze nakon ovog časa još ne postoje, onda nema niti bolesti niti patnje.

Nemoj, onda, brate moj, na sve strane razbacivati snagu strpljivosti koju ti je Uzvišeni Gospodar podario, već je svu usmjeri na bol koja te salijeće ovog časa i reci: "*Ja Sabur!*", pa izdrži strpljivo i pribrano!

DVANAESTI LIJEK

O bolesniče koji si bolešću spriječen obavljati ibadet i virdove! O ti koji si žalostan zbog te spriječenosti! Znaj da je u hadisišerifu potvrđen smisao da pobožni vjernik stječe sevape za virdove koje inače obavlja čak i ako je spriječen tokom svoje bolesti. Dakle, bolest ne sprečava njegovu nagradu. Bolesniku koji – u granicama svojih mogućnosti – obavlja farzove, bolest će istinski nadomjestiti ostale sunnete i zauzet će njihovo mjesto u toku teških tegoba, jer se taj bolesnik okitio strpljivošću, pouzdanjem u Allaha i izvršenjem farzova.

Usto, bolest čovjeku daje svijest o njegovoj nemoći i slabosti, te taj bolesnik svojom nemoću i svojom slabošću čini skrušenu

dovu, stanjem i jezikom. A neograničenu nemoć i beskrajnu slabost Allah, Slavljen je On i Uzvišen, i jeste položio u čovjeka, a kako bi on stalno tražio utočište na Njegovoj kapiji, dovom, u traženju i molbi, jer mudrost stvaranja čovjeka i temeljni uzrok njegovog značaja jeste iskrena dova, u smislu ajetikerima:

قُلْ مَا يَعْزُبُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

“Ne bi na vas obraćao pažnju Gospodar moj da nije vaše molitve.” (El-Furkan: 77) A s obzirom na to da je bolest uzrok iskrene dove, neispravno je žaliti se na nju, već se mora zahvaljivati Allahu. I ne treba zatvarati vrela dove koja je bolest probila nakon ozdravljenja.

TRINAESTI LIJEK

O ti koji se žališ na bolest! Bolest je za neke ljude ogromno bogatstvo i skupocjen poklon od Boga. Svaki bolesnik u moguć-nosti je smatrati svoju bolest kao takvu.

Božija mudrost dosudila je da vrijeme smrtnog časa ostane nepoznato, kako bi čovjeka spasila od apsolutnog očajanja i apsolutne nemarnosti te kako bi ga održala između straha i nade, ne bi li on očuvao i svoj

dunjaluk i ahiret od propadanja u jaz propasti. Odnosno, nastupanje smrtnog časa moguće je očekivati bilo kad, pa ako čovjeka smrt uhvati u stanju mlitavosti i nemarnosti, ona mu nanese teške gubitke u njegovom vječnom ahiretskom životu. Bolest tu nemarnost uklanja i razgoni, a time daje podsjećanje na ahiret i priziva u sjećanje smrt, te se čovjek za nju sprema. Čak se desi to da mu bolest donese i ogromnu dobit te on za dvadeset dana zaradi onoliko koliko je teško steći i za cijelih dvadeset godina. Tako, naprimjer,

bila su dva mladića - Allah im se smilovao. Jedan od njih zvao se Sabri, iz sela Ilama, a drugi Mustafa Vezirzade, iz Islamkoja. Iako su mi oni bili dvojica učenika koji nisu bili pismeni, ipak sam s divljenjem primijetio to da zauzimaju mjesto u prvom redu u odanosti i iskrenosti i u služenju imanu, a da tad nisam znao razlog tome. Međutim, nakon njihove smrti saznao sam da su oni bolovali od neizlječive bolesti, te su pod upraviteljstvom te bolesti postali uveliko pobožni i visoko su se zalagali u službi i za stanje koje će koristiti njihovom životu na ahiretu, za razliku od ostalih nemarnih i bezbrižnih mladića koji zanemaruju čak i obavljanje svojih farzova. Allaha molimo da

dvije godine bolesti i patnje koje su ova dvojica proživjeli u dunjalučkom životu budu pretvorene u milione godina blagostanja u vječnom životu.

Ja sad razumijem to da je moja dova za njihovo izlječenje, s gledišta dunjaluka, bila kao kletva, ali se nadamo od Allaha tome da ta dova bude primljena za njihovo zdravlje na ahiretu.

I, tako, ove dvije osobe uspjele su – prema mom uvjerenju – steći dobit ravnu zaradi koju čovjek stječe zalaganjem i pobožnošću bar deset godina.

A da su se, poput neke omladine, odlikovali zdravljem i povodili za nemarnošću i bezbrižnošću te da ih je smrt koja ih je vrebala zatekla u prljavštini i čađi grijeha, njihov kabur sad bi bio leglo škorpija i zmija, a ne riznica nura.

Pa, budući da bolesti u svojoj suštini nose ove goleme koristi, nije dozvoljeno žaliti se na njih, već je obaveza osloniti se na Božiju milost, uz pouzdanje u Allaha i strpljivost, sa zahvalnošću i pohvalom.

O bolesniče zastrtih očiju! Kad bi saznao to da postoji jedan izuzetan nur i jedno duhovno oko ispod zastora koji je navučen preko očiju nosilaca imana, rekao bi: *“Sto hiljada puta hvala mom Milostivom Gospodaru”*. Kako bih pojasnio ovaj mehlem, navest ću sljedeći događaj:

tetka onog Sulejmana iz Barle, koji me je cijelih osam godina neumorno služio s odanošću i poštovanjem, a da me nikad ničim nije uvrijedio, dakle, ta jadnica oslijepjela je, a sjaj njenog oka ugasnuo je. Zbog pretjerano lijepog mišljenja te dobre žene o meni, mnogo više nego što zaslužujem, uporno je, dok sam izlazio iz džamije, govorila: *“Učini dovu Allahu za moj vid.”* Ja sam dobrotu te mubarek-žene vjernice učinio prilogom i zagovornikom za primanje moje dove, te sam skrušeno i preklinjući molio Allaha: *“Moj Allahu, Gospodaru naš, zbog njene dobrote daj da progleda.”* Sljedećeg dana došao je liječnik iz susjedne oblasti Burdura, specijalist za oči, te je izliječio i Allah joj je povratio vid. A nakon četrdeset dana, vid joj se ponovo vratio u staro stanje, te sam mnogo patio zbog toga i činio dovu, i nadam se da će joj ta moja dova biti uslišena i ubrojena na ahiretu. U protivnom, ta dova koju sam činio – greškom – bit će kletva, s obzirom na to da joj je do

smrtnog časa bilo preostalo samo četrdeset dana. Naime, nakon četrdeset dana preselila je u milost Allahovu.

I, tako, uskraćenost ove rahmetli žene da s blagodatni staračkog vida blagim očima promatra i osluhuje ljepote čežnjive Barle, i navlačenje zastora između njih i divnih pašnjaka u toku tih četrdeset dana, njoj je sad nadoknađeno u kaburu, ukazivanjem Dženneta i njegovih bujnih zelenih livada tokom četrdeset hiljada dana! Jer, njen iman bio je čvrst i duboko usađen, i ona je bila veliko ishodište dobrote.

Zaista, vjernik kojem bude pomračen vid i koji u takvom stanju uđe u kabur može promatrati svijet nura – prema stepenu svog imana – i može imati širi pregled od drugih stanovnika kabura. Naime, kako god mi na ovom svijetu vidimo mnoge stvari, dok ih slijepi mu'mini nisu u stanju vidjeti, isto će tako i u istom stepenu u kaburu oni koji su bili slijepi – ukoliko su čvrsta imana – vidjeti više nego ostali stanovnici kabura, i promatrati će džennetske vrtove i blaženstvo kao da – svaki prema svom stepenu – posjeduju teleskope koji će uočavati divne prizore iz Dženneta i njegovih blagodat i koji će ih prikazivati kao na filmskom platnu pred očima tih slijepaca.

U stanju si i ti steći ove nuranijske oči koje razotkrivaju Džennet iznad najviših nebesa dok si još pod zemljom, i to vidom sabura i zahvalnosti na onom zastoru što ti je bio nabačen na oči. A znaj da mudri liječnik koji je moćan ukloniti taj zastor s tvojih očiju i koji je kadar učiniti da progledaš tim nuranijskim okom jeste Kur'ani-Hakim.

PETNAESTI LIJEK

O bolesniče u grcajima i jecajima! Nemoj stalno uzdisati niti stenjati gledajući ružni izgled bolesti, već se osvrni na njen smisao i svrhu, orasploži se i reci: *"Allahu hvala!"*

Jer, da smisao bolesti nije nešto lijepo, onda Mudri Stvoritelj ne bi na muke bolesti i tegobe stavljao Svoje najdraže miljenike.

أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً أَلَا نَبِيَّاءُ ثُمَّ الْأَوْلِيَاءُ، ثُمَّ الْأَمَثَلُ فَلَا مَثَلُ

Rečeno je u hadisi-šerifu da su najvećim iskušenjima izloženi vjerovjesnici, zatim evlije, a onda najodabraniji među ljudima, a na čelu svih ljudi izloženih nevoljama jeste strpljivi vjerovjesnik Ejjub, a.s., zatim ostali vjerovjesnici, a.s., zatim evlije i dobri. Svi oni te bolesti koje su podnosili primali su kao čisti ibadet i kao poklon od Milostivog, te su odavali zahvalnost kroz strpljivost, i u tom

vidjeli su neku vrstu operativnih zahvata koji su im dodijeljeni od strane Milostivog i Samilosnog.

Pa, o ti bolesniče koji uzdišeš i patiš! Želiš li se priključiti ovoj svijetloj povorci, iskaži zahvalu u strpljivosti, jer, u protivnom, tvoje žaljenje navest će ih na to da te odstrane iz svoje povorke i ti ćeš upasti u provaliju nemarnih i kretat ćeš se kroz klanac prekriven tminom.

Zaista, postoje bolesti koje, ukoliko iza njih nastupi smrt, bolesnika oplemene duhovnim činom šehida, a što mu osigurava položaj evlije. To su one bolesti koje nastupe uslijed poroda^{BILJEŠKE}, stomadne bolesti, utapanje, izgaranje i kuga. Ako oboljeli umre od ovih bolesti, on se uspinje do stepena duhovnog šehida. Postoje mnoge mubarek-bolesti koje, okončavši se smrću, stječu za bolesnika stepen evlije.

A budući da bolest smanjuje intenzitet i žar ljubavi prema ovom svijetu i usmjerava zaljubljenost u njega i čvrstu vezanost uz njega, ona tako ublažava inače mučni i gorki rastanak s ovim svijetom onima koji vole

^{BILJEŠKE} Ova vrsta bolesti stječe duhovni šehadet u periodu koji traje do kraja vremena ženskog pranja nakon porođaja, a to je četrdeset dana.

dunjaluk, dok ga oni smrću napuštaju, pa ga čak i priželjkuju.

ŠESNAESTI LIJEK

O bolesniče koji se žališ na svoje tegobe! Bolest diktira najbitnije sponse i najljepše veze u životu ljudske zajednice, a to su poštivanje i samilost, jer oni spašavaju čovjeka od osobenosti i neovisnosti, koji ga dovode do otuđivanja i lišavaju samilosti. Jer, kako se ističe u ajeti-kerimu:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ
أَن رَّاهُ اسْتَغْنَى

“Čovjek uistinu bude nasilan kad se osjeti neovisnim” (96: 6-7), zla nagoniska duša, upavši u mrežu osjećaja neovisnosti – koji se javlja uslijed zdravlja i čilosti – neće osjetiti dolično poštovanje prema bratskim vezama i neće se oplemeniti milošću i saosjećajnošću prema onima koji su iskušavani nevoljom i bolešću, a koji zaslužuju milost i nježnost.

Međutim, kad čovjeka pogodi bolest i kad on uvidi razmjere svoje nemoći i mjeru svog siromaštva, pod pritiskom bolesti, njenih muka i tegoba osjetit će poštovanje prema braći vjernicima koji zavređuju poštovanje i koji mu ukazuju njegu, kao i prema onima

koji ga dođu obići. Također će osjetiti ljudsku saosjećajnost, a ona je jedno islamsko svojstvo, prema većim unesrećenicima i paćenicima – u usporedbi sa sobom – te će iz njegovog srca navrijeti milost i saosjećajnost u punom smislu prema njima, i u njemu rasplamsat će se žar sažaljenja naspram njih, te, ukoliko je u mogućnosti, pružit će im ruku pomoći, a ako ništa, učinit će dovu za njih, posjećivat će ih i raspitivat će se o njihovom stanju i raspoloženju. Time on izvršava propisani običaj i stječe veliku nagradu.

SEDAMNAESTI LIJEK

O bolesniče koji žališ jer si zbog bolesti nemoćan činiti dobra djela! Budi zahvalan Allahu! Bolest je ta koja otvara vrata najiskrenijih dobročinstava. Ona iza sebe ostavlja trajnu nagradu i za bolesnika i za one koji mu se u ime Allaha nalaze pri ruci. I ona je najbitnije sredstvo primanja dove.

Zaista, njegovanje bolesnika vjernicima donosi ogromnu nagradu, a njihovo obilaženje i raspitivanje o njihovom stanju i raspoloženju, uz uvjet da ga time ne uznemiruju jeste časni Poslanikov sunnet, a istovremeno i iskupljenje za ranije grijeha. Postoji hadis u smislu: *“Tražite dovu od*

bolesnika, jer je njegova dova primljena!", posebno ako mu je obolio neko od bližnjih, a naročito ako su to otac ili majka. Usluživati ih jeste jedan važan vid ibadeta, također golemo nagrađen. Uspokojiti srce bolesnika i pobuditi utjehu u njihovim srcima tretira se kao jedna važna sadaka.

Sretni li su oni sinovi koji njeguju svoje očeve ili majke kad obole i koji unose radost u njihova osjetljiva i ranjiva srca te tako zarade dovu svojih roditelja!

Da, činjenica koja zaslužuje najveće poštovanje i najistaknutije mjesto u društvenom životu jeste roditeljska nježnost i uzvratna pažnja djece na tu nježnost, uz ukazivanje doličnog poštovanja i dobroćudne te čiste saosjećajnosti prema njima kad oni obole. To je jedna pouzdana ploča koja pokazuje dobro stanje djece i uzvišenu ljudskost, toliko da izaziva oduševljenje svih bića, pa čak i meleka, te oni s osmijehom i veličanjem Allaha pozdravljaju i izgovaraju: *"Mašallah! Barekallah!"*

Zaista, saosjećajnost, nježnost i samilost koji okružuju bolesnika uklanjaju tegobe bolesti i pretvaraju ih u ugodne i slatke užitke.

Primanje i uslišavanje dove bolesnika jeste jedna bitna tema koja zavređuje pažnju. Već nekih trideset-četrdeset godina činio sam dovu za izlječenje od bolova u mojim leđima, a zatim sam shvatio to da bolest i jeste data kako bi se činila dova. Naime, jedna dova ne pobija drugu dovu, odnosno dova ne može obesnažiti samu sebe, pa su rezultati na ahiretu.^{BILJEŠKE} A dova je i sama po sebi jedan ibadet, budući da se bolesnik, uvidjevši svoju bespomoćnost, sklanja pod Božiju zaštitu.

Iz ovog razloga, prividno neprimanje moje dove za ozdravljenje od moje bolesti tokom trideset godina nikad me nije pomelo i navelo na to da bilo kad pomislim napustiti je ili odustati. Jer, bolest je, ustvari, vrijeme i vakat za obavljanje dove, a ozdravljenje nije rezultat dove, već ako Allah, Slavljen je On, Mudri i Milostivi da ozdravljenje, onda ga daje iz Svoje dobrote i plemenitosti.

A, odsustvo primanja dove, u onom obliku u kojem mi to želimo, neka nas ne navede na to da kažemo kako dovi nije udovoljeno. Mudri Stvoritelj zna bolje od nas.

^{BILJEŠKE} Kad su u pitanju neke bolesti, iako one budu povod za činjenje dove, ipak, ukoliko bi dova bila uzrok odsustva bolesti, izgledalo bi kao da dova postane uzrok za odsustvo same sebe, a to je apsurdno.

On, Slavljen je, na nas navraća ono što je za nas najbolje i najkorisnije. Ponekad On naše dove koje se tiču ovog svijeta pohranjuje i čuva, a kako bi nam bile od koristi na ahiretu, te na taj način udovoljava dovi.

U svakom slučaju, dova koja je tajnom bolesti poprimila iskrenost, posebno ona koja je proizišla iz slabosti, nemoći, poniznosti i potrebe, veoma je bliska ispunjenju. A bolest je temelj i stjecište takve iskrene dove. Bolesni vjernik i vjernici koji mu ukazuju njegu trebaju izvući korist iz njegove bolesti.

OSAMNAESTI LIJEK

O bolesniče koji si napustio zahvalnost a prepustio se prigovoru i nezadovoljstvu! Kako bi se moglo prigovoriti, mora se imati pravo na to, a tvoje pravo nije uskraćeno, pa da bi ti mogao prigovoriti. Naprotiv, na tebi mnoge su obaveze za koje još nisi niti iskazao zahvalnost. Ti nisi ni ispunio svoju obavezu prema Allahu, a pored toga bespravno prigovaraš kao da jesi upravu.

Ne možeš se ti žaliti gledajući na one koji su na višem stepenu zdravlja od tebe, već moraš gledati na one bespomoćne bolesnike koji su u pogledu zdravlja na nižem stepenu od tebe. Ti si, dakle, dužan biti uveliko

zahvalan. Jer, ako ti je ruka slomljena, pogledaj na one čije su obje ruke odsječene; ako imaš samo jedno oko, pogledaj na one koji su izgubili oba oka, tako da osjetiš zahvalnost Allahu, Slavljen je On.

Zaista, niko u pogledu blagodati nema pravo pružati pogled prema onima koji su iznad, pa da se potom raspali užareni plamen nezadovoljstva. U nevolji nužno je gledati na one koji su u još većoj nevolji, i još bolesniji, a kako bi nakon toga čovjek iskazao zahvalnost i kako bi bio zadovoljan onim što ima. Ovaj smisao jasno se ukazuje u nekim *Poslanicama*, kroz primjer čija suština jeste u sljedećem:

jedna osoba povede nekog jadnika za ruku kako bi ga uspela na vrh munare, i na svakoj stepenici munare da mu po jedan poklon. Konačno, na vrhu munare da mu najveći poklon. I dok bi bilo za očekivati to da taj siromah, zauzvrat, iskaže zahvalnost i priznanje, vidiš ga kako zanemaruje sve te poklone koje je primio na stepenicama ili ih smatra bezvrijednim, te ne iskazuje zahvalnost, već podiže pogled prema nekom ko je na višem stepenu od njega, žali se i prigovara: *"Zašto ova munara nije viša nego što jeste, pa bih se mogao uspeti na još viši stepen! Zašto nije visoka kao ono veliko brdo ili kao ona druga munara?"*

Dakle, ukoliko bi dotični uputio takav prigovor, koliku bi samo time počinio nezahvalnost na blagodatima i koliko bi samo prava pogazio!

Isto je tako i s čovjekom koji je došao u postojanje iz ničeg, i nije postao niti kamen niti drvo niti životinja, već ljudsko biće i musliman, i nauživao se zdravlja i čilosti i dosegnuo je visoki stepen blagodati. I uprkos tome, dođe dotični čovjek i ispolji nezadovoljstvo zbog gubitka zdravlja i čilosti kao rezultat nekih smetnji, ili narušavanja blagodati zdravlja uzrokom zloupotrebe, ili loše primjene, ili zbog nemoći da je postigne, a zatim prigovara: *"Jao, šta sam skrivio pa da mene ovo snalazi?"*, izgovarajući tako riječi koje odaju kritiziranje Božijeg gospodarenja. Ovakvo stanje jeste jedna duhovna bolest i nesreća veća od tjelesne bolesti i nevolje u kojoj se nalazi, jer on svoju bolest pogoršava prigovorom, kao da se hrva slomljenim rukama.

Razuman čovjek slijedi Allahovu uputu:

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ

“One koji, kad ih zadesi neka nevolja, kažu: ‘Mi smo Allahovi, mi se Njemu vraćamo’”, te se prepusti Allahovoj volji i strpi se dok bolest obavi svoju ulogu i zatim nestane.

DEVETNAESTI LIJEK

Kur’anskim izrazom “Lijepa Imena” kojim su nazvana sva imena Lijepog i Velikog Allaha, pokazuje se da su sva ta imena lijepa. A budući da je život najljepše, najrafiniranije i najobuhvatnije Božansko ogledalo među bićima te da je ogledalo lijepog također lijepo i da ogledalo koje odražava ljepote lijepog i samo postaje lijepo, kao i da sve čemu ogledalo bude izloženo od strane tog lijepog jeste lijepo, onda je i sve što se desi životu, iz ugla stvarnosti, također lijepo, jer ono ispoljava lijepi dekor tih Božijih Lijepih Imena.

Kad bi život protjecao jednolično u zdravlju i čilosti, bio bi jedno manjkavo ogledalo, a čak bi, s izvjesnog gledišta, davao osjećaj nepostojanja i ispraznosti te bi nanosio bol i tjeskobu, i njemu bi vrijednost opala, a užitak i priyatnost življenja pretvorili bi se u patnju i agoniju. Tad bi se čovjek bacio ili u blato nemarnosti ili u brlog zabave i prostakluka, kako bi mu vrijeme prošlo.

Takav čovjek jeste poput zatvorenika koji mrzi svoj dragocjeni život i ubija vrijeme da mu zatvorski rok brže prođe.

Međutim, život koji protječe u promjenama i pokretu te koji prolazi kroz razne situacije daje do znanja da ima svoju vrijednost i značaj. Takav način života življenju daje važnosti i za njega stječe užitak, tako da čovjek, i pored raznovrsnih nevolja i problema, ne želi da život prođe, te ne stenje i ne jadikuje: *"Uh, Sunce nikad da zađe! Noć nikako da prođe!"*

Ukoliko želiš, upitaj jednog imućnog i besposlenog čovjeka, koji ima sve što poželi, sljedeće: *"Kako si?"* Definitivno ćeš od njega čuti riječi jadanja i mrzovolje: *"Ah, ovo vrijeme nikako da prođe! Hajde da nađemo neku zabavu, pa da nam vrijeme brže prođe! Hajde da odigramo tavle!"*, ili ćeš se naslušati jadanja izazvanog neskromnim očekivanjima, poput: *"Ovo mi još nedostaje! Kamo sreće da sam uradio to i to!"* A upitaš li nekog siromaha, koji je do grla u problemima, ili nekog fizičkog radnika: *"Kako si?"*, ukoliko je trezven, reći će: *"Dobro sam, Allahu hiljadu i jedna hvala, stalno se trudim. Volio bih da Sunce ne zalazi brzo, kako bih mogao još ovo dovršiti. Vrijeme hitro prolazi, život protječe, ne staje. Doduše, mučim se, ali i to će proći. Sve ionako prođe."* Svojim riječima

kroz žal za prolaskom života on, ustvari, iskazuje vrijednost i značaj života, i time osjeća sjetu. On, dakle, shvata da se slast i vrijednost života stječu kroz napor i teškoće, dok udobnost, dokolica, zdravlje i čilost zagorčavaju i otežavaju čovjekov život, te on lahko poželi da ga se brzo otarasi.

Bolesni brate! Znaj da osnova svih nevolja i zala, pa čak i grijeha, jeste nepostojanje, kako je to nepobitno i u detalje dokazano u drugim *Poslanicama*. Nepostojanje je istinsko zlo i apsolutna tmina. Statičnost, lagodnost i nepomičnost istog su kova, roda i stanja približnog nepostojanju i ispraznosti. Ova njihova ništavnost jeste nagovještaj tmine sadržane u nepostojanju, te u dušu unosi nezadovoljstvo i tjeskobu, dok su kretnje i promjene postojane i nagovještaj su postojanja, a postojanje je istinsko dobro i svjetlost.

Budući da je stvarno stanje takvo, bolest koja je u tebi jeste posjetilac koji ti je poslan da obavi svoje mnogobrojne dužnosti. Ona prečišćava i krijepi tvoj dragocjeni život, osnažuje ga i usmjerava druga ljudska ustrojstva u tvom tijelu da priskoče upomoć tom oboljelom organu, te ističe urese Lijepih Imena Mudrog Stvoritelja. Ona će svoju dužnost, ako Bog da, uskoro izvršiti i otići će

svojim putem. Zdravlju će reći: *“Hodi sad da me smijeniš zastalno i da ponovo primiš svoju dužnost! Ovo je tvoje mjesto, zauzmi ga i boravi tu u komociji!”*

DVADESETI LIJEK

O bolesniče koji tragaš za svojim lijekom! Znaj to da postoje dvije vrste bolesti: stvarna vrsta i umišljena vrsta.

Što se stvarne vrste tiče, Mudri i Veliki Iscjelitelj za svaku bolest načinio je lijek, te ga je pohranio u veliku apoteku Kugle zemaljske. Ti lijekovi zahtijevaju bolest. On je za svaku bolest stvorio lijek, i stoga je liječenje i uzimanje lijekova s ciljem ozdravljenja u osnovi dozvoljeno. Međutim, mora se znati to da ljekovitost i djelotvornost lijekova dolaze isključivo od Uzvišenog Allaha. Naime, kako god On, Slavljen je, daje bolest, isto tako daje i izlječenje.

Musliman se treba pridržavati savjeta i uputstava stručnih ljekara muslimana. U ovom pridržavanju bitan je lijek, jer većina bolesti rađa se zbog loše primjene, nepridržavanja, neslijedenja uputstava, neumjerenosti, grijeha, razvratnosti i neopreznosti. Pobožan liječnik, bez sumnje, pružit će savjet i dat će uputu unutar

šerijatski dozvoljenog, te će upozoriti na lošu primjenu i pretjerivanje, a u duši bolesnika potaknut će utjehu i nadu. Naravno, i bolesnikova bolest, oslanjajući se na ljekareva uputstva i utjehu, jenjat će i obuzet će ga radost umjesto tjeskobe i nespokoјstva.

A što se umišljene vrste bolesti tiče, djelotvoran i blagotvoran lijek za nju jeste u nepridavanju pažnje bolesti. Jer, što joj se više prida pažnja, umišljaj se još više uveća i napuše, dok, ukoliko se ne mari za nju, on splasne, povuče se i iščezne. Kao u slučaju osa, ukoliko se čovjek usprotivi njihovom roju, one se okupe i nasrnu na njega, a ukoliko im ne prida pažnju, udalje se od njega i razidu.

I kao što se onom ko u mraku prida važnost priviđenjima nastalim od obješenog konopca taj konopac prividi kao velika zmija, što će ga čak nagnati na to da izbezumljen pobjegne, a ako ne mari, onda mu bude jasno da je to konopac, a ne zmija, te se naruga uznemirenosti i umišljanju svog uma, isto tako i umišljena bolest, ukoliko dulje potraje, prerasta u stvarnu bolest. Jer, umišljaj kod preosjetljive i nervno nestabilne osobe jeste jedna veoma teška bolest, a s obzirom na to da ga ona dovodi do toga da preuveličava i od mrava mu pričini medvjeda, te njegova

duhovna snaga malaksava. Naročito ako se još namjeri na neke poluljekare okrutnog srca, ili na nesavjesne ljekare, koji mu još više pospješuju i potiču umišljaje nego ranije, te ukoliko je bogat, ode mu imovina, ako ne izgubi razum ili potpuno ostane bez zdravlja.

DVADESET PRVI LIJEK

Bolesni brate! Istina, u tvojoj bolesti nalazi se tjelesna bol, ali te okružuje važna duhovna slast koja uklanja sve tragove te tjelesne patnje. Jer, tvoja tjelesna bol nije veća od slatke saosjećajnosti i brižljivosti koju si zaboravio još od djetinjstva, koje sad ponovo izbijaju iz srca tvojih roditelja i rođaka prema tebi, ukoliko ih imaš. Ta osjećanja i brižljivi i prijatni roditeljski pogledi koji su ti bili upućivani u djetinjstvu ponovo će se vratiti, te će ti raskloniti zastor od dragih osoba koje te okružuju. Oni će se ponovo pobrinuti o tebi i ukazivat će ti svoju ljubav i samilost privučeni tvojom bolešću koja je pobudila te duboke osjećaje.

Sitna li je fizička bol koju podnosiš u poređenju s golemim uslugama prožetim samilošću i nježnošću, koje stječeš zaslugom bolesti kod onih koje si ranije sa svim

ponosom nastojao uslužiti i steći njihovo zadovoljstvo te si tako njima postao gospodin i zapovjednik.

A svojom bolešću stekao si još susretljivih i prisnih prijatelja. Ti ih pridobivaš sebi zbog humane nježnosti i saosjećajnosti na kojima je izgrađena ljudska narav.

Osim toga, tom svojom bolešću uzeo si slobodne dane odmora od svojih napornih i zamornih poslova. Dakle, ti si neovisan o njima i odmaraš se od njih. Iz svega toga tvoja sitna bol ne smije te navesti na to da se požališ, već kroz nju trebaš iskazivati zahvalnost naspram ovih duhovnih užitaka.

DVADESET DRUGI LIJEK

O bolesniče koji patiš od neizlječive bolesti poput paralize! Ja ti najprije donosim radosnu vijest da se paraliza ubraja u mubarek-bolesti za vjernika. Već izvjesno vrijeme slušao sam to od dobrih evlija, a da nisam znao smisao toga. Sad mi se u srcu javlja jedan od smislova, i to ovako:

evlije su svojom voljom pratile dva bitna temelja dosezanja do Allaha, dž.š., i izbjegli su ogromne duhovne opasnosti koje nameće ovaj svijet, te su osigurali vječno blagostanje. Ta dva temelja su:

Prvi, duhovna spona sa smrću, dakle, zalagali su se za svoje vječno blagostanje prizivanjem u svijest nestanak ovog svijeta te činjenicu da su oni prolaznici koji su postavljeni na privremene dužnosti.

Drugi, suzbijanje duše koja nagoni na zlo, prakticiranjem i duhovnim naporom, a kako bi se oslobodili opasnosti od te duše i od osjećanja koja ne sagledavaju posljedice.

Pa, brate moj koji si izgubio zdravlje jedne polovine tijela, u tebe su mimo tvoje volje usađena oba ova lahka i kratka temelja, koja ti probijaju put u vječno blagostanje i stalno te podsjećaju na prolaznost ovog svijeta i na nestanak čovjeka. Dunjaluk ti, stoga, ne može oduzeti dah niti te može zagušiti, niti ti zanos može pokriti oči. Jer, nagoniska duša nije u stanju niskim porivima prevariti ljudsko biće s pola tijela, te se on brzo spašava njenih iskušenja i zla. Dakle, vjernik, tajnom svog imana, predanošću i oslanjanjem na Allaha iz svoje neizlječive bolesti, kakva je paraliza, u najkraće vrijeme izvlači korist ravnu koristi evlija uslijed njihovog mukotrpnog lišavanja dunjaluka u povučenosti, te tako bolest postaje sitna i neznatna.

DVADESET I TREĆI LIJEK

O usamljeni, siroti i bespomoćni bolesniče! Ako su tuđina i odsustvo nekog ko bi te zbrinuo, uz tvoju bolest, uzrok da se na tebe osvrnu kruta srca i da se ona ispune nježnošću prema tebi, kakav je tek onda osvrt milosti tvog Milostivog Stvoritelja, Koji se manifestira i predstavlja u početnici kur'anskih sura Svojim uzvišenim svojstvima Milostivi, Samilosni, i Koji sve majke – jednim bljeskom Svoje nadnaravne samilosti i sažaljivosti – učini da odgajaju svoju djecu, i Koji lice zemlje svakog proljeća priredi i oboji ukazom Svoje milosti i ispuni vrstama Svojih blagodat i dobrote, i Koji ukazom Svoje milosti također formira krasni Džennet sa svim njegovim divotama. Tvoje pripadništvo Njemu po imanu i traženje utočišta kod Njega jezikom nemoći uzrokovane bolešću te tvoje uzdanje u Njega i skrušeno obraćanje Njemu od tvoje bolesti u tvojoj samotinji i tuđini čini svrhu i sredstvo kojim privlačiš Njegovu milost, tu pozornost koja je vrednija od svega drugog.

Pa budući da On postoji i da pogleda na tebe, onda za tebe sve postoji. A inače, istinski stranac i samotnjak jeste onaj koji Mu ne pripada imanom i predanošću ili onaj koji nije voljan pripasti Mu.

DVADESET ČETVRTI LIJEK

O vi koji brinete za bolesnu i nedužnu djecu i za starce koji su poput djece slabi i nemoćni! Pred vama važna je trgovina za onaj svijet te iskoristite tu trgovinu i budite u njoj veoma gorljivi i stalno marljivi!

Bolesti bezgrešne djece Božija su odgojna vakcina za njihova nejaka tijela, a kako bi kroz njih ona stekla navike i kako bi bila pripremljena za buduće suočavanje s izazovima ovosvjetskog života.

Osim mudrosti i koristi za njihov život na ovom svijetu, poput onih da su bolesti u životu djece trening tom nejakom tijelu, privikavanje i vakcina koja će mu stvoriti imunitet prema budućim ovosvjetskim teškoćama te izravni Gospodarev odgoj, postoje i mudrosti vezane za njihov duhovni život. Jer, bolesti djeci su injekcije koje će biti temelj i okosnica budućeg duhovnog uspona tih mališana i na ahiretu. One su duhovno prečišćavanje ravno pročišćavanju života odraslih kroz kefarete i iskupljenje za grijehе.

A nagrada koja se stječe uslijed ovih bolesti upisuje se u svesku djela njihovih roditelja ili, pak, na stranici dobrih djela majke koja, tajnom samilosti, više brine za

zdravlje svog djeteta nego za sebe, kako je dokazno kod poznavalaca stvarnosti.

A što se njege starih osoba i brige za njih tiče, pored toga što je ovakvo što stjecište ogromne nagrade, a posebno uz roditelje, te pored toga što je mjesto zadobivanja njihove dove te unošnja radosti u njihova srca, kao i mjesto iskrene i odane uslužnosti, isto tako ovakvo što dovodi do stjecanja sreće na oba svijeta, kako je potvrđeno mnogim vjerodostojnim predajama i historijskim događajima. Sretno dijete, poslušno svojim onemoćalim roditeljima, doživjet će istu takvu poslušnost od svoje djece, dok će neposlušno dijete koje je uvredljivo prema roditeljima, pored toga što će mu biti uzvraćeno kaznom na ahiretu, i na ovom svijetu doživjeti mnoštvo nesreća.

Zaista, ovo se ne odnosi samo na njegu starih, nemoćnih i nedužnih iz bližnje obitelji, već i ako se vjernik namjeri na nepoznatog bolesnog starca dostojnog poštovanja, a koji ima neku potrebu, dužan je priskočiti mu uslužno sa svesrdnošću i iskrenošću, jer postoje stvarna braća po imanui. To je islamska dužnost.

Braćo bolesnici! Ukoliko osjetite potrebu za jednim svetim i veoma blagotvornim lijekom, za istinski slatkim lijekom za svaku bolest, učvrstite i usavršite svoj iman, odnosno pokajanjem, traženjem oprost, obavljanjem namaza i ibadetom uzmite mubarek-lijek koji se nalazi u imanu.

Da, nemarni, uslijed svoje zaljubljenosti u dunjaluk i svoje nepopustljive vezanosti uz njega, nalaze se u stanju kao da posjeduju jedno bolesno duhovno biće ogromno koliko i sam dunjaluk. Iman tom bolesnom i, udarcima prolazaka i rastanaka, izranjavanom biću prilazi i prinosi svoj ljekoviti mehlem, te ga spašava od tih rana i čireva. U brojnim *Poslanicama* već smo dokazali to da iman pruža istinski lijek te ću, a kako ne bismo odaljili, svoju misao sažeti u sljedećem:

lijek imana pokazuje svoju djelotvornost kroz obavljanje farzova i kroz ustrajavanje u njihovom izvršenju koliko god je čovjek u mogućnosti, dok gaflet (nemarnost) i razvrat, prohtjevi nagonske duše i nedozvoljena zabava poništavaju blagotvorni efekt tog lijeka.

S obzirom na to da bolest uklanja sljepilo, isijeca požudu i sprečava prodor

nedozvoljenom uživanju, okoristite se njome i upotrijebite istinski lijek imana te njegova sveta svjetla kroz pokajanje, dovu i nadu. Neka vam Allah, Slavljen je On, podari ozdravljenje, a neka vašu bolest učini iskupljenjem za vaše grijehе, amin, amin, amin!

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ هَدٰیْنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِیْ لَوْلَا
 اَنْ هَدٰیْنَا اللّٰهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
 سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِیْمُ
 الْحَكِیْمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ، طِبِّ الْقُلُوْبِ وَدَوَائِهَا
 وَعَافِیَةِ الْاَبْدَانِ وَشِفَآئِهَا وَنُوْرٍ اَلْاَبْصَارِ وَضِیَآئِهَا وَعَلٰی
 اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلَّم

“I govorit će: ‘Hvala Allahu Koji nas je uputio u ovo, mi ne bismo na Pravi put izašli da nas nije uputio Allah. Poslanici Gospodara našeg donijeli su istinu’”;

“Slavljen neka si Ti, mi ne znamo ništa, osim ono čemu si nas Ti poučio; Ti si Sveznajući i Mudri!”

“Moj Allahu, učini Svoj salavat na Muhammeda, s.a.v.s, liječnika srca i njihovog iscjelitelja, okrepljenje tijela i njihovog izlječitelja, svjetlost očiju i njihovog sjaja, i na njegovu porodicu i ashabe, i selam!”

Pismo sedamnaesto

Dodatak Dvadeset petog Odsjaja

IZRAZ SUČUTI ZBOG SMRTI DJETETA

بِسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

U ime Njegovo, Slavljen je On

“I ne postoji ništa a da Ga ne veliča, hvaleći Ga”

Poštovani Hafiz Halide, cijenjeni brate na Ahiretu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

„U ime Allaha Milostivog, Samilosnog!”

“A ti obraduj strpljive; One koji kada ih zadesi neka nevolja, kažu 'Mi smo Allahovi, mi se Njemu vraćamo'” (2: 155-156).

Brate!

Vijest o preseljenju vašeg djeteta me je teško potresla. Međutim, الْحُكْمُ لِلَّهِ to je Allahova odredba, a prihvatanje sudbine i predanje Božijem određenju je jedno obilježje Islama. Od Allaha Slavljénog i Uzvišenog molim da vam podari lijepo strpljenje, i da vam preminulog učini stjecištem ponosa na budućem svijetu i zagovornikom na Sudnjem danu.

Vama i drugim pobožnim mu'minima poput vas, izložiti ćemo pet tačaka što za vas isijavaju radosnim nagovještajem i obiluju stvarnom utjehom.

PRVA TAČKA

Smisao i tajna u časnom ajetu:

وَلَدَانٌ مُّخَلَّدُونَ “*vječno mlada djeca*” (40: 17) je sljedeće:

Djeca vjernika koja presele na Ahiret prije doba šerijatske zrelosti bit će u Džennetu ovjekovječena kao dražesna djeca na način doličan Dženenta. Oni će biti stjecište vječne radosti u zagrljaju svojih očeva i majki koji su stigli u Džennet. Oni će biti i izvor za

doživljavanje prijatnih i trajnih ugodnosti za roditelje, a to je ljubav prema dječici i dječje milovanje.

Budući da sve ugodne stvari postoje u Džennetu, onda nije ispravno mišljenje onih koji tvrde da: *“Nema u Džennetu ljubavi prema djeci niti zabave s njima, jer on nije mjesto razmnožavanja i rasplodavanja”*. Naprotiv, u zamjenu za ljubav i zabavljanje sa djecom što na ovom svijetu potraje deset godina kratkog, potrošivog života zagorčanog patnjom, u Džennetu se postiže ogroman dobitak u vidu sasvim bistrog i nepomućenog uživanja u ljubavi prema djeci i zabavljanju s njima što traje milionima godina života nenarušenog patnjom i gorčinom. Sve se to ostvaruje u izjavi časnog ajeta: وَلَدَانٌ مُّخَلَّدُونَ *“vječno mlada djeca”*, koji time postaje najveći izvor sreće za vjernike i osvježava ih velikom radosnom viješću.

DRUGA TAČKA

Jednom je jedan plemenit čovjek dospio u zatvor, pa su mu tu također doveli i njegovo drago dijete. Povrh svih muka i patnji koje je sam podnosio, taj čovjek je mnogo patio i zbog svoje nemogućnosti da djetetu osigura ugodan život.

Milostivi vladar mu je zatim poslao nekog s porukom: *“Ovo dijete, iako je tvoj sin, ipak je jedan od mojih štićenika i podanika iz naroda; ja ću ga odvesti od tebe i odgajati ga na divnom i raskošnom dvoru”. Čovjek zaplaka i zajeca, govoreći: “Ne, ne dam svoje dijete i ne puštam ga, ono je moja utjeha!”*

Njegovi zatvorski prijatelji navališe na njega: *“Tvoja je žalost i tvoja patnja su besmislene! Ako žališ radi djeteta, pa ono će umjesto da ostane u ovoj prljavoj, truhloj i tijesnoj tamnici, otići o divan i veličanstven dvorac! A ako žališ sam sebe, i gledaš samo svoju dobrobit, pa dijete ostane ovdje samo da bi ti stekao nešto kratkotrajne i nesigurne koristi, dijete će uz ogromnu tjeskobu i patnje podnositi i mnoge druge tegobe. A ako ode odavde, bit će to sredstvo za tvoje sticanje hiljada prednosti i koristi, jer će ono postati uzrok da vladar tebe obaspe svojom milošću, i dijete će praktično postati tvoj zagovornik. Sigurno će vladar jednog dana poželiti da ga obraduje susretom s tobom; a neće valjda njega poslati tebi u zatvor, nego će tebe, budeš li mu poslušan i odan, povesti k njemu, izvesti te iz zatvora, i poslati u taj dvorac, kako bi se ti mogao sresti s djetetom.”*

U svjetlu ovog primjera, cijenjeni brate, kad vjernicima poput tebe umre dijete, trebaju ramišljati i govoriti ovako: *“Ovo dijete*

je nedužno, a njegov je Stvoritelj milostiv i plemenit. Pa umjesto moje nesavršene nježnosti prema njemu, i umjesto moga manjkavog odgajanja, prigrlila ga je Božija milost i uzela ga je u okrilje Božija brižljivost. Ona ga je izbavila iz zatvora ovosvjetskih nevolja, tegoba i patnji, i poslala u veliku hladovinu svoga Džennetu-l-firdevsa. Koliko sreće i ugodnosti za to dijete!

A ko zna šta bi radilo i kako bi se ponašalo da je ostalo na ovom svijetu! Stoga, ja ne osjećam bol za tim djetetom, nego znam da je srećnik i na dobitku! A vezano za svoju ličnu korist i patnju, ni sebe mnogo ne sažaljevam, jer da je dijete ostalo na ovom svijetu, pružalo bi mi djetinju ljubav i zabavu zakratko, nekih desetak godina pomućenih patnjom. Istina, da je bio dobar i poslušan, i da je bio sposoban u dunjalučkim stvarima, možda bi mi pružio pomoć i podršku, ali ipak njegovom smrću mi je osigurana djetinja ljubav na deset miliona godina u vječnom Džennetu, i ono mi je postalo zagovornikom za ulazak u vječno blagostanje. Ja se, dakle, ne žalostim pretjerano radi njega, niti sažaljevam sebe, jer neko ko izgubi jednu neodložnu ali nesigurnu korist, a zaradi hiljadu odloženih i ostvarenih koristi, neće pokazivati svoju bolnu žalost i neće naricati u očajanju.”

TREĆA TAČKA

Premинуlo dijete je bilo samo jedno stvorenje i rob Milostivog Stvoritelja, i svim svojim bićem jedno od Allahovih, slavljen je On, stvaralačkih djela, a svojim roditeljima saputnik povjeren od strane Njega da privremeno ostane pod njihovim nadzorom. Uzvišeni Allah je njegovu majku i oca učinio njegovim odanim slugama, i svakome od njih dodijelio ugodnu samilost kao izravnu naknadu za službu koju oni izvršavaju.

Sad, ako taj Milostivi Stvoritelj, koji je stvarni vlasnik djeteta, i u njemu učestvuje sa devet stotina devedeset i devet dijelova, dok njegov otac ima učešće u iznosu samo jednog dijela, po zahtjevu Svoje milosti i mudrosti uzme to dijete od tebe, time stavši ukraj tvome služenje djetetu, jednom nosiocu Imana nije dolično da očajava i nariče u beznađu što podsjeća na jadanje na svoga Istinitog Gospodarom, koji naspram tvog jednog prividnog dijela učešća jeste stvarni vlasnik učešća nad hiljadu dijelova. Takvo je ponašanje svojstveno nosiocima nemarnosti i zablude.

ČETVRTA TAČKA

Da je ovaj svijet vječan i zauvijek, i da čovjek u njemu ostaje vječno i zauvijek, ili da su rastanci na njemu zauvijek, bolno tugovanje i očajno oplakivanje bi imalo nekog smisla. Međutim, budući da je ovaj svijet samo jedno svratište za goste, onda tamo gdje ode preminulo dijete, svi ćemo, i mi i vi, neizbježno otići.

Osim toga, ta smrt nije svojstvena samo njemu, nego je to cesta kojom idu svi.

A pošto ni rastanak također nije vječan, nego će u danima što dolaze doći do susreta u međuprostoru Berzaha i u Džennetu, onda treba reći: *"Tako je odredio Allah; Allahovo je, On ga je dao i uzeo"*, i s pribranošću i lijepom strpljivošću iskazati zahvalnost: *"Allahu hvala u svakoj situaciji"*.

PETA TAČKA

Saosjećajnost, koja je najfiniji, najljepši, najugodniji i najslađi ukaz božanske milosti, jeste jedan svjetlosni eliksir, mnogo djelotvorniji od ljubavi. Ona je najbrže sredstvo dosezanja do Istinitog Allaha, slavljen je i uzvišen On.

Da, kako god se metaforična ljubav i ovosvjetska zaljubljenost uz veoma mnogo poteškoća preobraze u stvarnu ljubav, te onaj

ko to postigne pronađe Uzvišenog Allaha, tako isto i saosjećajnost, samo bez poteškoća, vezuje srce uz Allaha, slavljen je On, da bi njezinog nosioca dovela do Uzvišenog Allaha najkraćim putem i na najčistiji način.

Oboje, i otac i majka, vole svoje dijete koliko vole cijeli svijet. Pa kad to dijete bude uzeto od bilo kojeg roditelja, on će, ukoliko je srećnik i nosilac imana, zakrenuti lice od ovog svijeta i okrenuvši mu leđa pronaći Istinskog Blagodarca, te reći: *“Pošto je ovaj svijet prolazan i nestalan, ne zaslužuje da se srcem vežem uz njega”*; te će s odredištem kamo je otišlo njegovo dijete uspostaviti čvrstu vezu i postići jedno uzvišeno duhovno stanje.

Nemarni i zabludjeli su lišeni sreće i radosnih nagovještaja ovih pet činjenica. Sa sljedećim primjerom usporedite dokle seže njihovo paćeništvo: jedna stara majka promatra svoje jedino dijete koje voli čistom ljubavlju, kako se nalazi u smrtnom hroptaju; ona odmah pomišlja kako će ono leći u zemlju umjesto mehkog i udobnog dušeka. Naime, ona zamišlja smrt kao vječni nestanak i rastanak zauvijek, i pošto je umislila da je ostanak na ovom svijetu vječan, nije ni došla na pomisao o milosti Milostivoga, Samilosnoga, niti o Džennetu i njegovim

blagodatima. Iz ovoga možeš zaključiti koliko patnju i očajničku žalost bez iskrice nade snose sljedbenici zablude i nemarnici.

Međutim, Iman i Islam, koji su sredstvo sticanja sreće na oba svijeta saopćavaju pravim vjernicima:

Ovo će dijete koje sad podnosi muke na samrti njegov Milostivi Stvoritelj, izbavivši ga iz ovog poganog svijeta, poslati u blaženstvo Svoga Dženneta, a uz to ga učiniti i tvojim zagovornikom, i ujedno ti ga učiniti vječnim i neprolaznim. Onda ne brini i ne uzrujavaj se, jer rastanak je privremen. Strpi se i reci:

الْحُكْمُ لِلَّهِ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

“To je Allahova odredba; Mi smo Allahovi i mi se Njemu vraćamo”.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Neprolazni, On je jedini Neprolazni.

Said Nursi

DRUGI ODSJAJ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

„U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!“

“I Ejjuba, kad je Gospodaru svom zavapio: ‘Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih Najmilostiviji!’” (21: 83)

Ovo nježno obraćanje za spas, kojim je zavapio prvak strpljivih, hazreti Ejjub, a.s., oprobano je i posjeduje djelotvoran učinak. Zato trebamo dohvatiti svjetlost iz ovog ajeti-kerima i u našem tihom obraćanju za spas reći:

رَبِّىْ اِنِّى مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

“Gospodaru moj, mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih Najmilostiviji!”

A čuvenu pripovijest Ejjuba, a.s., možemo sažeti kako slijedi:

I pored toga što je dugo vremena sav u ranama i čirevima podnosio patnju teške i mukotrpne bolesti, razmišljajući o nagradi od Velikog i Moćnog, izdržavao je u savršenom saburu. Ali, kad su mu crvi koji su se kotili iz njegovih rana nagrizli srce i jezik, koji su

mjesto spominjanja Allaha i stjecište Njegove spoznaje, skrušeno se obratio svom Gospodaru blagim vapajem: *"Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih Najmilostiviji"*, iz bojazni da mu to ne poremeti ibadet, a ne radi olakšanja svog stanja. Allah se, Veliki i Moćni, odazvao tom čistom i nepomućenom tihom obraćanju za spas na jedan nadnaravan i neuobičajen način, te je od njega otklonio nevolju, obavio je njegovo potpuno izlječenje i obasuo ga je Svojom sveobuhvatnom milošću.

U ovom odsjaju postoji pet tačaka.

PRVA TAČKA:

Naspram tih vanjskih bolnih rana koje su snašle hazreti Ejjuba, a.s., u nama nalaze se unutarnje bolesti, duhovna i srčana oboljenja. Pa ukoliko bismo obrnuli našu vanjštinu u unutarnjost i ukoliko bismo izvratili našu unutarnjost u vanjštinu, izgledali bismo mnogo bolesniji i u mnogo gorim ranama nego što je to bio hazreti Ejjub, a.s. Jer, svaki grijeh koji počinimo i sve sumnje koje se uvuku u naše glave usijecaju duboke rane u naše srce i otvaraju rane u našim dušama.

Rane hazreti Ejjuba, a.s., bile su opasnost i prijetnja za njegov kratki dunjalučki život, dok su naše duhovne rane opasnost i

prijetnja za naš vječiti ahiretski život. Mi smo, dakle, mnogostruko više u potrebi od njega samog za onim časnim ejjubovskim vapajem za spas.

Kao što su crvi koji su se izrodili iz njegovih, a.s., rana napali njegovo srce i jezik, šejtanski nagovori i sumnje – da nas Allah zaštititi od njih – što se kote iz naših rana prouzročenih grijesima i zlodjelima, napadaju dubinu srca koja je boravište imana, te u njemu ugrožavaju iman, a stigili su i do jezika koji je tumač imana, te mu nagrízaju slast i duhovni užitak zikra, i neće prestati odbijati ga mržnjom od zikra sve dok ga u potpunosti ne ušutkaju.

Zaista, grijeh prodire u srce i pruža svoje korijenje u njegovu dubinu, ostavljajući crnu tačku po tačku, sve dok ga potpuno ne zacrni i ne uspije iz njega istjerati svjetlo imana.

U svakom grijehu postoji put koji vodi u nevjerništvo, pa ukoliko taj grijeh odmah ne bi bio izbrisan pokajanjem i traženjem oprosta, pretvorio bi se ne u duhovnog crva, već u malu duhovnu zmiju koja izjeda srce.

Prvi primjer: kad se čovjek koji tajno počini sramotni grijeh suviše posrami i zastidi, i kad se pribojava da drugi ne saznaju za to, postane mu nesnošljivo postojanje

meleka i duhovnih bića, te ih i najbesmislenijim povodom nastoji poreći.

Drugi primjer: ukoliko se čovjek koji počini veliki grijeh koji dovodi do kažnjavanja u Džehennem od tog ne zaštiti pokajanjem i traženjem oprost, čim čuje upozorenje o Džehennemu i njegovim strahotama, iz dubina poželi da Džehennem ne postoji, pa mu je dovoljan i najmanji povod i besmislena sumnja da se kod njega pojavi drskost poricanja Džehennema.

Još jedan primjer: Čovjeku koji ne izvršava stroge obaveze i koji svoju dužnost robovanja ne obavlja – a koji, s druge strane, pati zbog sitnog ukora svog starješine radi neznatnog odlaganja obaveze – lijenost i tromost u izvršenju farzova, uprkos stalno ponavljanim zapovijedima izdanim od strane Velikog Allaha, u duši će uzrokovati veliku tjeskobu i navući će neprozirnu tminu. Ta će ga tjeskoba navesti da poželi i da govori u smislu: *“Eh, kamo sreće da nije tog ibadeta!”* Iz takve želje probudit će se želja za poricanjem, a koja sadrži duhovnu mržnju prema Allahu! Pa ukoliko bi se u srcu javila i neka isprazna sumnja u vezi s Njegovim, Slavljem neka je On, postojanjem, on će joj biti naklonjen kao da je ona nepobitni dokaz; pred njim tad se

širom otvore ogromna vrata propasti i očigledne katastrofe.

Ali, taj nesretnik ne uviđa to da je sebe – tim svojim poricanjem – učinio metom duševne tjeskobe na milione puta strahovitije i užasnije od one sitne tjeskobe koju bi osjetio zbog lijenosti obavljajući ibadet, pa se ponaša kao neko ko bježi od uboda komarca pristajući na ujed zmije!

U svjetlu ova tri primjera treba razumjeti smisao ajeti-kerima:

بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ

“Ono što su radili prekrilo je srca njihova.” (El-Mutaffifin: 14)

DRUGA TAČKA

Kao što je pojašnjeno u *Riječi dvadeset šestoj*, a koja obrađuje Božije određenje, čovjek se s tri gledišta nema pravo žaliti na nevolje i bolesti.

Prvo gledište: Allah, Slavljen je On i Uzvišen, odjeću postojanja u koju je odjenuo ljudsko biće učinio je dokazom Svog originalnog stvaralaštva. Čovjeka je stvorio kao “model” na kojem tu odjeću postojanja siječe, prekraja, podrezuje i mijenja, tim postupanjem iznoseći na vidjelo razne manifestacije Svojih Lijepih Imena. Pa kako

god Lijepo Ime *Iscjelitelj* / *Šafi* traži bolest, isto tako i ime *Opskrbitelj* / *Rezzak* iziskuje glad. Tako je, jer: "*Posjednik vlasti svojim vlasništvom postupa kako hoće.*"

Drugo gledište: Život se bolestima i nesrećama pročišćava i bistri, i kroz njih pronalazi savršenstvo, snagu, uzvisuje se, urađa plodovima i rezultatima, upotpunjuje se te doseže željeni cilj, izvršavajući tako svoju životnu funkciju, a jednoličan život koji prolazi monotono i koji protječe na dušeku komocije bliži je nepostojanju koje je istinsko zlo, umjesto postojanju koje je istinsko dobro, na način da čak vodi i u nepostojanje.

Treće gledište: Ova dunjalučka kuća poljana je ispita i kušnje, mjesto rada i pobožnosti, a ne mjesto uživanja niti mjesto gdje se prima naknada i stječe nagrada.

Dakle, s obzirom na to da je dunjaluk mjesto rada i ibadeta, bolesti i nesreće, pod uvjetom da nisu štetne za vjeru, i uz uvjet strpljenja u njima, jesu veoma podesne za djelovanje i ibadet, jer im daju poticaj i snagu. I nije dozvoljeno žaliti se na te bolesti i nesreće, a koje svaki sahat života koji je njima pogođen pretvaraju u cijeli dan ibadeta, već treba biti zahvalan Allahu na njima.

Tačno, jer ibadet se dijeli na aktivni i pasivni ibadet.

Prvi vid ibadeta poznat je svakom, dok drugi vid jesu nevolje, štete i bolesti koje onom ko je njima pogođen daju svijest o njegovoj nemoći i slabosti, te on traži zaklon kod svog Milostivog Gospodara, okreće se Njemu, moli i traži zaštitu od Njega, obavljajući tako iskreni ibadet. Ovaj ibadet čist je i nepomućen; u njemu nema pretvaranja. Pa ukoliko onaj ko je pogođen time osaburi, strpi se, razmišlja o zasluži i lijepoj nagradi kod Allaha za tu svoju nevolju i iskazuje Mu zahvalnost, tad se svaki sahat njegovog življenja preobrazi kao da je cijeli dan činio ibadet, te njegov veoma kratki život postane veoma dugačak. Štaviše, kod nekih i svaka minuta bude kao cijeli dan ibadeta.

Jednom sam se bio mnogo zabrinuo zbog opasne bolesti koja je zadesila jednog našeg ahiretskog brata, Hafiza Ahmeda Muhadžira, pa mi se u srcu ukazalo sljedeće:

“Čestitaj mu i obraduj ga, jer svaka minuta njegove bolesti prolazi kao da je jedan dan ibadeta.” Uistinu, on je u potpunoj strpljivost zahvaljivao svom Milostivom Gospodaru.

TREĆA TAČKA

Kako smo iznijeli u ranijim *Riječima*, ukoliko svaki čovjek razmišlja o svom proteklom životu, na srcu i na jeziku pojavit će mu se “*O žalosti*” ili “*Allahu hvala*”, odnosno, ili će biti žalostan i okaharen, ili će svom Gospodaru iskazivati hvalu i zahvalnost.

Onom ko jezikom procijedi tugu i žalost razlog su duhovne patnje potekle iz prestanka ranijih užitaka i odvajanja od njih, jer prestanak užitka je patnja. Ponekad jedno prolazno zadovoljstvo iza sebe ostavi trajne i beskrajne patnje, a samo razmišljanje o njima iz njih iscjeđuje patnje i iskapava žalost i tugu.

Dok, s druge strane, jedan trajni duhovni užitak potekao iz prestanka kratkotrajnih patnji koje čovjek provede u svom prolaznom životu čovjekov jezik navodi na to da neprestano iskazuje zahvalnost i pohvalu Uzvišenom Allahu. Ovo je jedno prirodno stanje koje osjeća svako ljudsko biće. Pa ukoliko onaj ko je pogođen – uza sve ovo – porazmisli o lijepim zaslugama i divnim nagradama na ahiretu, i ukoliko pomno razmisli o pretvaranju svog kratkog života kroz nevolje u dugi život, ne samo da će se on strpiti u nevoljama koje su ga zadesile već će se uspeti do nivoa zahvalnosti

Allahu i zadovoljstva Njegovim određenjem, osjećajući potrebu da izgovara:

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ

"Allahu hvala u svakom stanju, osim nevjerništva i zablude."

Poznata je izreka: *"Dugo li je vrijeme nesreća."* To je tačno, ali ne u smislu uobičajenog shvatanja kod ljudi, jer oni smatraju da je ono dugačko zbog teškoća i muka, već je dugačko u smislu dugog života sudeći po ogromnim životnim rezultatima kojima on urađa.

ČETVRTA TAČKA

U *Prvom položaju Riječi dvadeset prve* izložili smo to da je čovjeku, ukoliko ne rasipa svoju snagu strpljivosti koju mu je podario Stvoritelj, Slavljen je On, i ukoliko je ne razbacuje na umišljaje i fobije, ta snaga dovoljna da izdrži u svakoj nevolji i nesreći. Međutim, njegova obuzetost umišljajima i savladanost nemarnošću te opsjednutost prolaznim životom kao da je vječan dovodi do razbijanja snage njegove strpljivosti i do razgranavanja patnji zbog prošlosti i strahova od budućnosti. Strpljivost koju mu je Allah usadio tad više ne bude dovoljna da podnese teškoće, pa se počne rasipati

jadikovanjem i kao da se ljudima žali na Allaha, pokazujući tako netrpeljivost i istrošenost što nalikuje ludilu.

A, ustvari, čovjek uopće nema ni pravo na tu žalbu, zato što kad je u pitanju svaki njegov dan prošlosti – ukoliko je protekao u teškoći – njegova su težina i neizdržljivost već nestale, ostavivši iza sebe odušak; prestali su i njegov zamor i mučnina, i ostavili su užitak; otišli su i njegova tjeskoba i nesnošljivost, a zadržao se dobitak. Zato nije dozvoljeno žaliti se na njega, već se mora iskazati zahvalnost Uzvišenom Allahu na njemu, željno i gorljivo. Jer, prolazni život čovjekov koji je već protekao, zbog nevolje koju u njemu izdržava pretvorit će se u sretan, dugotrajan i neprolazan život. Glupost je, onda, to da čovjek dobar dio svoje strpljivosti rastjera i uzaludno potroši na umišljaje i na razmišljanje o nevoljama koje su prošle i o patnjama koje su nestale.

A što se dana koji tek dolaze tiče, budući da još nisu ni nastupili, nerazumno je o njima razmišljati sad i biti uznemiren onim što bi moglo zadesiti čovjeka u njima od bolesti i nevolje. Kako god je glupost da se čovjek danas pretjerano najeda hljeba i napija vode iz bojazni da bi ga glad i žeđ mogli zadesiti sutra ili prekosutra, također je patiti i

uzrujavati se sad zbog nečeg što bi čovjeku moglo nanijeti nevolju u budućnosti, od bolesti i teškoća, i što je sad nepostojeće, te ispoljavati neopravdanu i nepotrebnu ojađenost time, glupost i maloumnost do te mjere da onom ko to čini uskraćuje milost i sažaljenje prema sebi. Pored toga, to je nasilje prema samom sebi.

Ukratko, kako god zahvalnost uvećava blagodati, jadanje na nevolju uvećava tegobe i odriče samilost i sažaljenje onom ko se žali.

Jedan dobar čovjek iz Erzuruma u prvoj godini Prvog svjetskog rata bio je iskušan teškom bolešću. Otišao sam da ga obiđem, a on mi se požalio i izjadao:

“Već stotinu dana nisam ni oka sklopio.”

Zaboljelo me to njegovo bolno jadanje, međutim, dosjetih se i odmah mu rekoh:

“Brate moj, tih proteklih mukotrpnih stotinu dana, budući da su nestali i prošli, tebi su sad poput stotinu dana radosti i veselja. Nemoj, onda, razmišljati o njima niti se žaliti na njih, već na njih gledaj iz ugla njihovog odlaska i nestanka, i budi zahvalan svom Gospodaru na tom! A što se budućih dana tiče, oni još nisu stigli. Pouzdaj se, onda, u milost svog Milostivog i Samilosnog Gospodara, i budi smiren njome! Ne plači

prije nego što si išiban, i nemoj biti prestrašen ni od čega; nemoj nepostojanju davati boju postojanja! Svoje razmišljanje ulož i o ovaj sadašnji čas, jer ti je snaga strpljivosti koju posjeduješ dovoljna da se održiš ovog časa!

Ne budi poput onog bezumnog vojnog zapovjednika koji je rasuo svoje snage iz centra udesno i ulijevo, u vrijeme kad se lijevo neprijateljsko krilo priključilo desnom krilu njegove vojske i došlo kao pojačanje, a desno neprijateljsko krilo uopće nije bilo pripravno za okršaj, pa čim je neprijatelj saznao za to, svoje neznatne snage ustremio je na centar i potukao mu je vojsku!

Pa brate moj! Nemoj biti kao on, već skupi svu svoju snagu i usmjeri se samo na ovaj čas, i budi u iščekivanju Allahove nepregledne milosti! Razmisli o ahiretskoj nagradi i razmotri to da će bolesti tvoj prolazni i kratki život pretvoriti u dugi i vječni život! Iskaži svoju obilnu i radosnu zahvalnost Visokom i Moćnom Allahu, umjesto svog gorkog jadanja."

Ta se mubarek-osoba oraspoloži ovim riječima i radost ga obuze, te počne govoriti: "Allahu hvala, moja patnja sasvim se umanjila."

PETA TAČKA

Sastoji se od tri teme.

Prva tema

Uistinu je velika i zbilja je štetna ona nevolja koja naruši vjeru. Mora se, onda, zatražiti utočište kod Allaha, Slavljen je On, poniziti se pred Njim i skrušeno Mu se obraćati, bez prestanka. A što se nevolja koje se ne dotiču vjere tiče, one, ustvari, i nisu nesreće, jer dio njih upozorenje su od Milostivog, kao što čoban upozorava svoje ovce kad skrenu s livade, te na njih baci kamen. Ovce, naravno, osjete da ih njihov čoban opominje tim kamenom i upozorava na neku štetnost i opasnost, te se vrate na svoju livadu zadovoljne i smirene. Isto su tako i pojavne nesreće Božije upozorenje i milostivi znakovi za osvješćenje.

Drugi dio nevolja jesu naknada i iskupljenje za počinjene grijehе.

Još jedan dio nevolja ukazi su Božije naklonosti, radi smirenja srca i unošenja duhovnog mira u njega. To se postiže odbijanjem nemarnosti koja zadesi čovjeka i činjenjem toga da on osjeti svoju nemoć i neimaštinu koje počivaju u njegovoj prirodi.

Što se nevolje koja pogodi čovjeka prilikom bolesti tiče – kao što smo već spomenuli – ona, ustvari, i nije nevolja, već je to Gospodareva dobrota, jer ona je način očišćenja čovjeka od grijeha i pranje od izraslina prijestupa, kao što se navodi u hadisi-šerifu:

“Nijednog muslimana ne zadesi muka a da Allah ne otrese s njega grijeha kao što sa stabla opada lišće.”

Hazreti Ejjub, a.s., u svom skrušenom obraćanju za pomoć nije molio sebe radi niti radi svoje komocije, već je od svog Gospodara zatražio otklon nevolje kad mu je bolest počela sprečavati to da jezikom spominje Allaha i ometati razmišljanje o Allahovoj moći srcem, pa je zatražio izlječenje radi izvršenja dužnosti iskrenog i potpunog robovanja Allahu.

I nama je, onda, obaveza to da svojim skrušenim obraćanjem za spas prije svega težimo za ozdravljenjem naših duševnih rana i duhovnih naprslina, a koje nastaju iz počinjavanja grijeha i zlodjela.

Nama sljeduje traženje zaštite kod Moćnog Allaha kad god nam materijalne bolesti u potpunosti sprečavaju obavljanje ibadeta. Njemu se tad skrušeno obratimo, sa

svom poniznošću i skromnošću, tražeći od Njega pomoć, bez ikakvog prigovora ili negodovanja. Jer, sve dok smo u potpunosti zadovoljni Njegovim sveobuhvatnim gospodarenjem, na nama je da budemo zadovoljni i apsolutno pokorni u svemu što nam On, Slavljen neka je, dodijeli Svojim gospodarenjem.

A jadanje koje ima prizvuk prigovora na Njegovo određenje sudbine i izraz negodovanja i žaljenja najsličniji su kritiziranju pravednog Božijeg određenja i optužbi na račun Njegove sveobuhvatne milosti. Pa onaj ko kritizira Božije određenje, ono ga shrva, a onaj ko optužuje Božiju milost, ona mu bude uskraćena. Jer, na način na koji će upotreba slomljene ruke radi osвете još više pogoršati njen lom, isto će tako onaj kojeg zadesi tegoba, ukoliko je primi s prigovaranjem, mrzovoljom, negodovanjem i uznemirenošću, mnogostruko otežati svoje stanje.

Druga tema

Kad god se materijalne nevolje preuveličaju, one se povećaju, a kad se omalovaže, umanje se.

Naprimjer, kad god se čovjek pozabavi onim što mu se pričinjava u noći, u njegovim

očima to bude ogromno, dok, ako ga zanemari, ono nestane. I kad god čovjek nasrne na osinjak, osinji napad postane žešći, a ukoliko on na njih ne obraća pažnju, ose se razidu.

Isto tako, kad god čovjek preuveliča i pridaje važnost materijalnim nevoljama te se zabrine za njih, one se kroz tijelo uvuku i prodru u srce, gdje se ugnijezde, a pritom raste duševna nevolja u srcu i postane stjecište materijalnih nevolja, koje se onda nastavljaju i produljivaju. Međutim, kad čovjek iz korijena prestane brinuti i umišljati, zadovoljan Allahovom odredbom, i pouzdajući se u Njegovu milost, materijalna nevolja postepeno opada i nestane, poput stabla čije je korijenje sasječeno, pa ono uginge i osuše se njegovi listovi.

Ovu činjenicu jednom sam iskazao ovako kako slijedi:

*Ostavi se zapomaganja, jadniče! Dođi,
pouzдай se u Allaha u nevolji!*

*Jer žalba je nevolja u nevolji, Greška u grešci,
nesreća je to, znaj!*

* Prijevod ovog dijela donosimo s izvjesnim prilagodbama u odnosu na original, a koji se nalazi u *Pismu šestome* (Prev. na arapski jezik).

*Pronađeš li Onog Koji te iskušava nevoljom,
Nevolja postane blagodat u blagodati, vedrina u
vedrini!*

*Ostavi se tužakanja i prihvati se zahvale. Jer,
kao što to čine slavuji, i cojetovi se osmjehuju
uživajući.*

*Ako Ga ne pronadeš, čitav dunjaluk ti je
patnja i stradanje. Prolazak i nestanak, prašina u
prašini.*

*Dodji i pouzdaj se u Njega u nevolji, ti što
zapomažeš radi sitne nevolje. A čitav dunjaluk
pun je belaja i nesreća!*

*Pouzdanjem se nasmij u lice nevolji, Neka se i
nevolja osmjehne. Jer, kad god se osmjehne,
splasne i ublaži se do iščeznuća.*

Zaista, kako god čovjek ublaži oštrinu svog protivnika susrevši ga s radošću i osmijehom, te se žestina njegove mržnje smanji i ugasi se vatra neprijateljstva, a čak se nekad pretvori i u prijateljstvo ili pomi-renje, isto tako i suočavanjem s nevoljama, s pouzdanjem u Moćnog, nestaju njihovi tragovi.

Treća tema

Svako doba ima svoje karakteristike, pa je i nevolja promijenila svoj oblik u ovo naše doba nemarnosti. U nekim situacijama za neke osobe nevolja nije nevolja, već je ukaz

blagodati i dobrote od Allaha, Slavljen je On. Smatram da su oni koji su u iskušenju nevolje ovog vremena na dobitku i sretnici, pod uvjetom da im to ne naruši vjeru. Stoga bolest i nevolje u mojim očima ne stvaraju utisak štetnosti, pa da bih im se protivio, niti kod mene izazivaju sažaljenje i bol prema onom ko je njima pogođen.

Naime, nije mi došao bolestan mladić a da na njemu nisam primijetio kako je više od svojih vršnjaka okrenut vjeri i kako je više od njih vezan za ahiret. Otuda uviđam da bolest za takve nije nesreća, već jedna od bezbrojnih i neizmernih Njegovih blagodati, Slavljen je On, jer ta bolest, izuzev što mu prolaznom i nestalnom dunjalučkom životu zadaje nešto poteškoće, bolesniku pruža iz-dašne koristi s gledišta njegovog ahiretskog života i bude mu svojevrsni ibadet.

Da, taj mladić svoje pridržavanje Božanskih zapovijedi, koje je postigao u svojoj bolesti, možda ne bi mogao sačuvati ako bi postigao ozdravljenje, pa bi čak, možda, mladalačkom nepromišljenošću, razuzdanošću i primitivizmom raširenim u ovo vrijeme i sam zapao u prostakluk.

ZAKLJUČAK

Allah, dž.š., u čovjeka ugradio je bezgraničnu nemoć, bezkrajnu neimaštinu, kako bi pokazao Svoju neograničenu moć i nepreglednu milost. Stvorio ga je u određenoj formi, poput stroja, u kojoj s bezbroj strana može osjetiti patnju, jednako kao što s bezbroj strana može osjetiti i užitak, kako bi pokazao bezbrojne urese Svojih Lijepih Imena.

I tom čudesnom stroju u ljudskoj formi dao je to da posjeduje na hiljade mehanizama i zupčanika, od kojih svaki ima svoje različite teškoće i užitke, funkcije, zasluge i nagrade. Kao da se sva Božija imena koja se manifestiraju u cijelom svemiru, koji je poput jednog ogromnog ljudskog bića, u potpunosti ukazuju i u čovjeku, a koji je, opet, minijaturni svemir.

Pa jednako kao što ga korisne stvari u njemu, poput zdravlja, čilosti, užitaka i drugog, navode na iskazivanje zahvalnosti i pogone taj stroj kako bi obavljao svoju svestranu funkciju – te kao da čovjek postane mašina za proizvodnju zahvalnosti – isto je tako slučaj i s teškoćama i patnjama, kao i sa svim ostalim uznemiravajućim djelovanjima i izazovima što ostale mehanizme tog stroja stavljaju u pogon i pokret i potiču sagorijevanje ležišta nemoći, slabosti i

neimaštine pohranjenih u ljudskoj prirodi. Tako nevolje čovjeku omogućavaju to da zatraži utočište kod Stvoritelja ne samo jednim jezikom već ga potiču da zaštitu i pomoć od Njega zatraži jezikom svakog svog pojedinačnog dijela i organa. Pa kao da čovjek kroz te uzroke, posljedice i poremećaje postane poput pera koje sadrži hiljade različitih pera i ispisuje sudbinu svog života na stranici života ili na *Levhi-misalu*, time ispredajući jednu divno vezenu obavijest o Božijim Lijepim Imenima, pa i sam postane poput kreposne poezije i oglasne ploče, a čime ispunjava svoju prirodnu funkciju.

PISMO POSVEĆENO DOKTORU

Koji je od srca prihvatio djelo *Risale-i Nur* i koji se probudio izučavajući ih.

Merhaba, sretni doktore, koji si uspostavio dijagnozu svoje bolesti, iskreni i cijenjeni prijatelju!

Tvoje uzbudljivo pismo, koje pokazuje buđenje tvoje duše, dostojno je čestitanja.

Znajte: Unutar svega postojećeg, život ima najveću vrijednost. U okvirima dužnosti, najvažnija je dužnost prema životu, a od životnih obaveza najvažnija je rad na preobraćanju prolaznog života u vječiti život.

Što se tiče značaja i svih vrijednosti ovoga života, one su u tome što je on koštica vječnog života, njegov začetak i temelj. U protivnom, posvetiti se samo ovom prolaznom životu na način koji će pokvariti i zatrovati njegov vječni život, jeste budalaština koja liči odabiranju trenutne svjetlosti munje u odnosu na svjetlost vječitog sunca. No, iznad svih, istinski bolesnici su materijalisti i nemarni doktori. Ukoliko iz apoteke uzvišenog Kur'ana uspiju da iskoriste lijekove imana koji su poput tirijaka, izliječit

će i sebe i rane čovječanstva, inšaallah. Ovo tvoje buđenje, bit će mehlem tvojoj rani, te, čak, i tebe samog načiniti lijekom za bolesti ostalih doktora.

Ti znaš da je jednom očajnom i beznadežnom bolesniku, duhovna utjeha ponekad korisnija od hiljade lijekova. Međutim, ljekar koji se zaglibio u živobaru prirode, dodaje još jednu tamu bolnom beznađu tog jadnog bolesnika. Inšaallah, ovo će tvoje buđenje tebe načiniti izvorom utjehe i jednim svijetlim liječnikom takvih nesretnika.

Znaš i sam da je ovaj život jako kratak, a da su obaveze velike. Kad bi i ti, poput mene, stao pretraživati po svojoj glavi, koliko bi toga neživog, poput bespotrebne, beskorisne, bezvrijedne gomile drva našao u svome znanju. Jer, i ja sam prekontrolirao i našao puno toga nepotrebnoga. Dakle, treba iznalaziti način kako te prirodne nauke i filozofska znanja učiniti korisnim, svijetlim, kako ih oživjeti dati im smisao. Pa i ti traži od Uzvišenog Hakka buđenje koje će tvoje ideje i znanje okrenuti da budu u ime Mudrog Sveuzvišenog, te ih, rasplamsa-vanjem onih drva, osvijetliti, tako što će beskorisna znanja o prirodi postati vrijedna spoznavanja Allaha, dž. š.

Pametni prijatelju! Srce toliko želi da napreduju ljudi koji se bave prirodnim naukama, koji poput Hulusi Beja, žarko osjećaju potrebu za nurom imana i tajnama Kur'ana. I pošto Poslanice, mogu razgovarati sa tvojom savješću, pretpostavi da je svaka poslanica, ne od mene lično, već sigurno po jedno pismo od tumača Kur'ana, te po jedan recept iz apoteke Uzvišenog Kur'ana. Iako se ne vidimo, možemo otvoriti razgovor kao da smo obojica prisutni. Uz to, u trenutku kada zaželiš, napiši meni pismo; ako ti ja i ne odgovorim, nemoj se ljutiti, jer i ranije sam pisma veoma malo pisao. Štaviše, mom bratu sam, uprkos njegovim mnogobrojnim pismima, u toku tri godine napisao samo jedno pismo.

Said Nursi

SADRŽAJ

Dvadeset i pet lijekova	5
-------------------------------	---

U ovom *Odsjaju* sažeto ćemo iznijeti na vidjelo dvadeset i pet lijekova, a koji mogu biti istinska utjeha i koristan mehlem iskušenima, unesrećenima i bespomoćnim bolesnicima, koji sačinjavaju desetinu čovječanstva.

Izraz sućuti zbog smrti djeteta	55
---------------------------------------	----

Vama i drugim pobožnim mu'minima poput vas, izložiti ćemo pet tačaka što za vas isijavaju radosnim nagovještajem i obiluju stvarnom utjehom.

Čuvena pripovijest Ejžuba, a.s.	64
--------------------------------------	----

Pismo posvećeno doktoru	84
-------------------------------	----

IZDAVAČKA KUČA
Ul. Sarači 77/1, Morića Han,
Prostorija broj 5,
SARAJEVO

Mob: +387 61 270 300

www.rejhan.net

